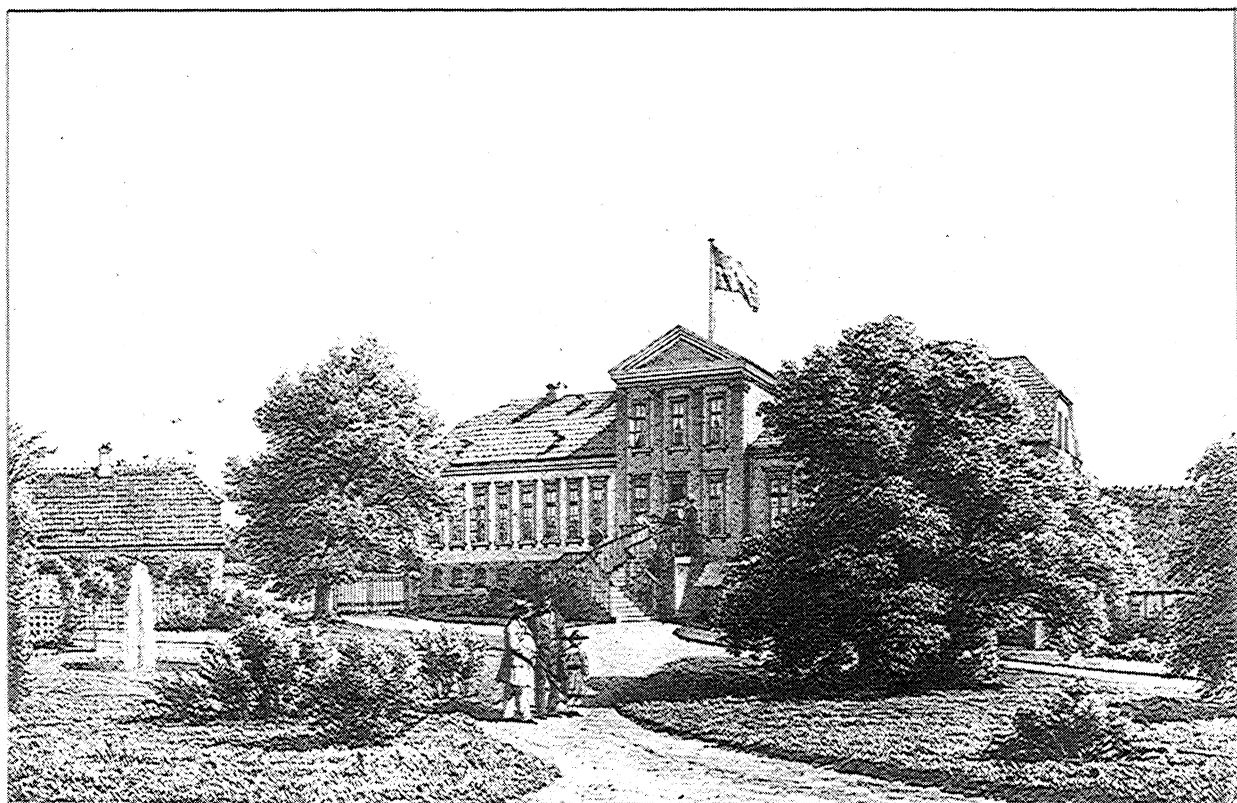

Kulturhistorie

Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt

Egebjerg kommune

Skemaer og kort

1995

Fyns Amt

Natur- og vandmiljøafdelingen

Forsidebillede: Rødkilde

**Hovedgårdsregistrering
i Fyns Amt**

Skemaer og kort

Udgivet af: Fyns Amt
Natur- og vandmiljøafdelingen
Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
Telefon: 66 15 94 00

Kortmateriale:

Udgivet af **Fyns Amt**

Grunmateriale: KMS copyright

Tryk: Fyns Amt
ISBN 87 7343 221 0

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	side 1
Oversigtskort	side 2
Kommunekort	side 3
Flintholm	side 5
Løjtved	side 17
Nielstrup	side 29
Rødkilde	side 41
Skjoldemose	side 53

FORORD

Igennem de senere år har Fyns Amt arbejdet med registrering af de kulturhistoriske forhold vedrørende 123 fynske hovedgårde. Amtet er nu nået til at kunne offentliggøre resultaterne. Den foreliggende rapport er den første udgivelse i afrapporteringen af de kulturhistoriske undersøgelser.

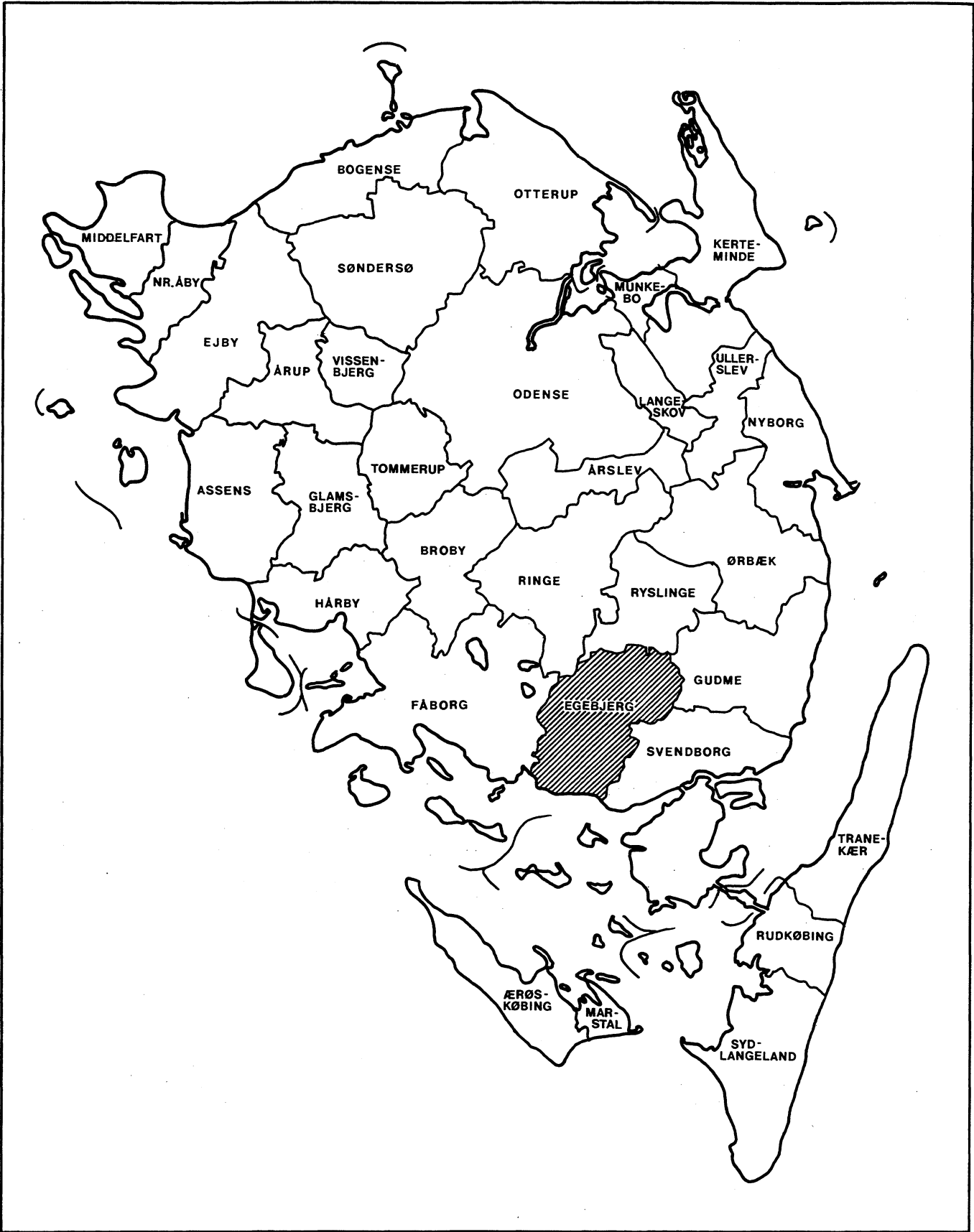
Der udgives i alt 25 kommunebaserede skemarapporter, som formidler de grundlæggende kildeoplysninger, de vigtigste sammenfatninger samt væsentlige kort. Kun kommuner som rummer flere end 2 hovedgårde har deres egen rapport. Ullerslev er derfor trykt sammen med Nyborg, Nørre Aaby med Middelfart og Munkebo med Langeskov. Marstal -, Ærøskøbing -, Tommerup - og Vissenbjerg kommuner indgår ikke i afrapporteringen, idet de ikke rummer nogen hovedgårde. Til skemaerne er udarbejdet en særskilt nøgle, og derudover publicerer Fyns Amt en sammenfattende rapport og en planlægningsrapport. Skemaoplysningerne er indsamlet af Odense Universitet/ Kerteminde Museum under ledelse af museumsinspektør, doktor phil. Erland Porsmose.

Det er Fyns Amts håb, at skemamaterialet kan blive til gavn for såvel forskere og lokalhistoriske interesserede, som offentlige administratorer mhp. planlægning. Skemaerne sammenfatter på systematisk måde al rimeligt tilgængelig viden, sat op så oplysningerne bliver sammenlignelige fra hovedgård til hovedgård. Herudover anvendes et stort fond af detaljerede og svært tilgængelige oplysninger fra Erland Porsmoses private kildeoplysninger.

Nøglen forklarer punkt for punkt hvorfra skemaoplysningerne stammer, og hvori (de væsentligste) eventuelle kildekritiske problemer består. Derudover letter nøglen forhåbentligt forståelsen af det til tider ret indforståede fagsprog.

Det skal præciseres, at vurderingerne på skema 6 er udtryk for **en rent kulturhistorisk vurdering**, tilvejebragt på baggrund af skemaer og kort. Den er derfor ikke nødvendigvis udtryk for Fyns Amts endelige opfattelse af bevaringsværdierne og det planlægningsmæssige syn på de fynske hovedgårde.

Erland Porsmose, har udarbejdet den endelige vurdering. Stud.mag. Dorte Nørregaard Madsen og museumsinspektør Ellen Dalsgaard har indsamlet skemaoplysningerne, samt udarbejdet udviklingsbeskrivelser efter 1800.

Egebjerg Kommune

BIRINGE

RYSLINGE

STENSTRUP

EGEBJERG

SVENDBORG

TASINGE

Flintholm

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
-----------------	----------------------------	-----------------------------	---------------------------

Navn: Flintholm	Tidligere navn:
---------------------------	------------------------

Bemærkninger: Flintholm nævnes første gang i 1496 i formen Flyntholm. Forledet er stenarten flint, efterledet hentyder til beliggenheden på en holm.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
--	----------------------------------

Bemærkninger: Flintholm er opstået som rydningsgård i Hundstrup ejerlavs skovområde. Flintholm har i 1600- og 1700-tallet erhvervet store dele af Hundstrups ejerlav. Hovedgårdsejerlavet grænser i dag helt tæt ind til landsbyen.

Voldsted bevaret af det gamle Flintholm.

Ejere: Claus Bryske 1505-ca.1520 Carl Bryske ca.1581 Knud Bille 1598 Karen Krabbe 1605 Breide Rantzau 1623 Frands Lykke 1655 Kaj Lykke 1661 Kaj Lykkes kreditorer 1663 Otte Krag 1768 Jens Lange 1901 Johs. Mackeprang 1908 Henrik Steenbach 1917 Erik Sauerbrey 1922 Otto Schæffer 1928 Otto C. Knuth 1957 H. Sørensen 1986 Marie Louise Sørensen	Fælles ejer med nabogården Rødkilde 1768-1901
--	--

Historiske tildragelser:

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
-----------------	----------------------------	-----------------------------	---------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hoved- og avlsbygninger består af 6 bygninger, hvoraf det kun er de to, som er bygget sammen. Hovedbygningen er formentlig den nordligste af de seks.

b. **Placering i ejerlavet:**

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord med større indhold af skov.

Placering: Centralplaceret

Orientering: Ager/skov-orienteret

c. **Øvrige bygninger i ejerlavet:**

Der er ikke aftegnet yderligere bygninger på Flintholms jorder.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 196 ha

Antal marker: 5

heraf i årlig brug: 2

b. **Dyrket areal år 1682:** 46 tdr.l.d.

Vangebrug: 2/1

Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):

1. bon: 22

1. + 2. bon: 72

eng: 65

skov: 43

græs: 0

Bemærkninger:

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: K. Sydfyn. Moræneflade med israndsbakker.

Jordbund: Overvejende moræneler.

Naturlig afgrænsning: Ejerlavet er ikke naturligt afgrænset.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
-----------------	----------------------------	-----------------------------	---------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen ligger næsten samme sted som før, men udgør nu et 3-fløjet anlæg åbent mod sydøst.</p> <p>Avlsbygningerne ligger også næsten samme sted, men der er sket en udvidelse mod øst</p> <p>Bebyggelsesgraden i ejerlavet er ikke ændret</p> <p>Andre anlæg: Haveområdet har ikke helt samme udstrækning som før.</p> <p>Gærderne omkring skovarealerne er bevaret</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: Skovarealerne er bevaret sammen med et mindre vådområde mod øst.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X		<p>1843-44 tre-fløjet hovedbygning opført. Restaureret 1957.</p> <p>Avlsbygningerne opført 1886 efter brand. Restaureret 1957.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer: De få ændringer, der er sket, er hovedsageligt sket før 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
-----------------	----------------------------	-----------------------------	---------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770	18 42	1870	1903 ¹⁾	1956	
Tønder hartkorn			49	17 ²⁾	11 ²⁾	21	19	25	23	
Bemærkninger: 1) incl. Møllegård. 2) excl. 4½ td.skovskylvd.										

Fæstegodset

			1662	1688	1770	18 42	18	1903		
Tønder hartkorn			154	89	76	63				
Bemærkninger:										

			1662	1688	17 76 ²⁾	18 42	18 70	1903		
Antal gårde			25	17	34	11	1			
Heraf i hovedgd. sognet			15	11	16	11	1			
Antal huse				2	5	24	13	7		
Heraf i hovedgd. sognet				2	0	23	13	7		
Fæsteheder ialt				19	39	35	14	7		
Bemærkninger	2) en del af Rødkildes	dette fæstegods er oprindelige fæstegods								
2) en del af dette fæstegods er sandsynligvis overført fra oprindelige fæstegods										

Godsfordelingen

	1662	17 76	18 42				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	3	8	2				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	2	5	1				
Antal egaliserede samlinger af gårde	0	3	0				

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	14
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
----------	---------------------	----------------------	--------------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Flintholm er anlagt som skovenestegård i Hundstrups ejerlav. Allerede i 1496 erhvervedes en jord imellem gården og Hundstrup by. Gårdens enemærke går således tæt op til landsbyen. O.1774 blev Storskoven som en enklave lagt til Flintholm. Gården var i 1688 på beskedne 17 tdr.htk. foruden 4½ td.skovskyld. Ved en auktion i 1768 synes 5-6 tdr. fraskilt, men i 1776 opgøres hartkornet igen til 17 tdr.

I 1682 var det dyrkede areal på blot 46 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var bedre end herredsgennemsnittet, men især var der megen eng og skov til gården, der er en typisk skovgård. O.1800 hedder det, at skoven er "overflødig", d.v.s. mere end rigelig til gården.

Allerede i 1500-tallet skete en første godsopbygning. Ny hovedbygning opførtes 1506. Våbenhus og gravkapel blev opført til Hundstrup kirke. I 1574 og 1580 erhvervede Flintholm fra kronen 20 gårde, de fleste i Vester Skerninge og Ulbølle sogne. I 1600- og 1700-tallet blev Flintholm imidlertid hyppigst et ledsagegods til større godskomplekser. Flintholm havde et bøndergods på blot 10-20 gårde. I 1768 kaldes Flintholm "liden og slet af bygning". Dette år blev Flintholm forenet med Rødkilde og herefter tillagt mere gods. Godsets hovedbestanddel var Hundstrup by, der var egaliseret i 1776. Ved udskiftningen blev alle 12 gårde i byen udflyttede på deres lodder.

b. Efter cirka 1800:

Flintholm hovedgårdsejerlav var o.1800 på 196 ha. Arealet under hovedgården forøgedes lidt i løbet af 1800-tallet. O.1907 blev Flintholm og avlsgården Møllegårds (nu Degnegård) areal opgjort til 249 ha, hvoraf 126 ha var agerjord, 11 ha tørvemose og 108 ha skov. Herefter indskrænkedes arealet atter i løbet af 1900-tallet, således at det incl. den tilhørende Galtegård opgøres til 166 ha i 1986. Indskrænkningen er sket på både skov- og agerarealet.

Værdiansættelsen af ager/eng-arealet (hovedgårdstaksten) steg en smule i løbet af 1800-tallet. O.1907 opgjordes det til 25 tdr.htk. incl. avlsgården Møllegårds jord, der blev drevet sammen med Flintholms. Jorden var i 1770 delt op i 5 marker, hvoraf 2 blev besået årligt. O.1907 var der 9 marker, hvoraf 5 blev besået, mens de 3 var henholdsvis brak, lå med kløver/græs og en enkelt var permanent græsgang. Der var da 60 køer og 30 stk. ungkvæg og kalve på de to gårde. Der produceredes tillige 60 fedesvin årligt. Flintholm havde også indtægter fra tørvesalg. O.1907 blev der skåret 800.000 tørv årligt. I dag er der ingen besætning på gården. På markerne avles der korn og frø. En mindre del af jorden ligger hen som frugtplantage.

Størsteparten af fæstegodset blev solgt fra i første halvdel af 1800-tallet. I 1770 var 14 af gårdene hoveripligtige. Denne pligt afløstes senere af en pengeydelse. O.1907 blev gården drevet af 11 faste folk og 3 daglejere.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Hundstrup
-----------------	----------------------------	-----------------------------	---------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

interesse

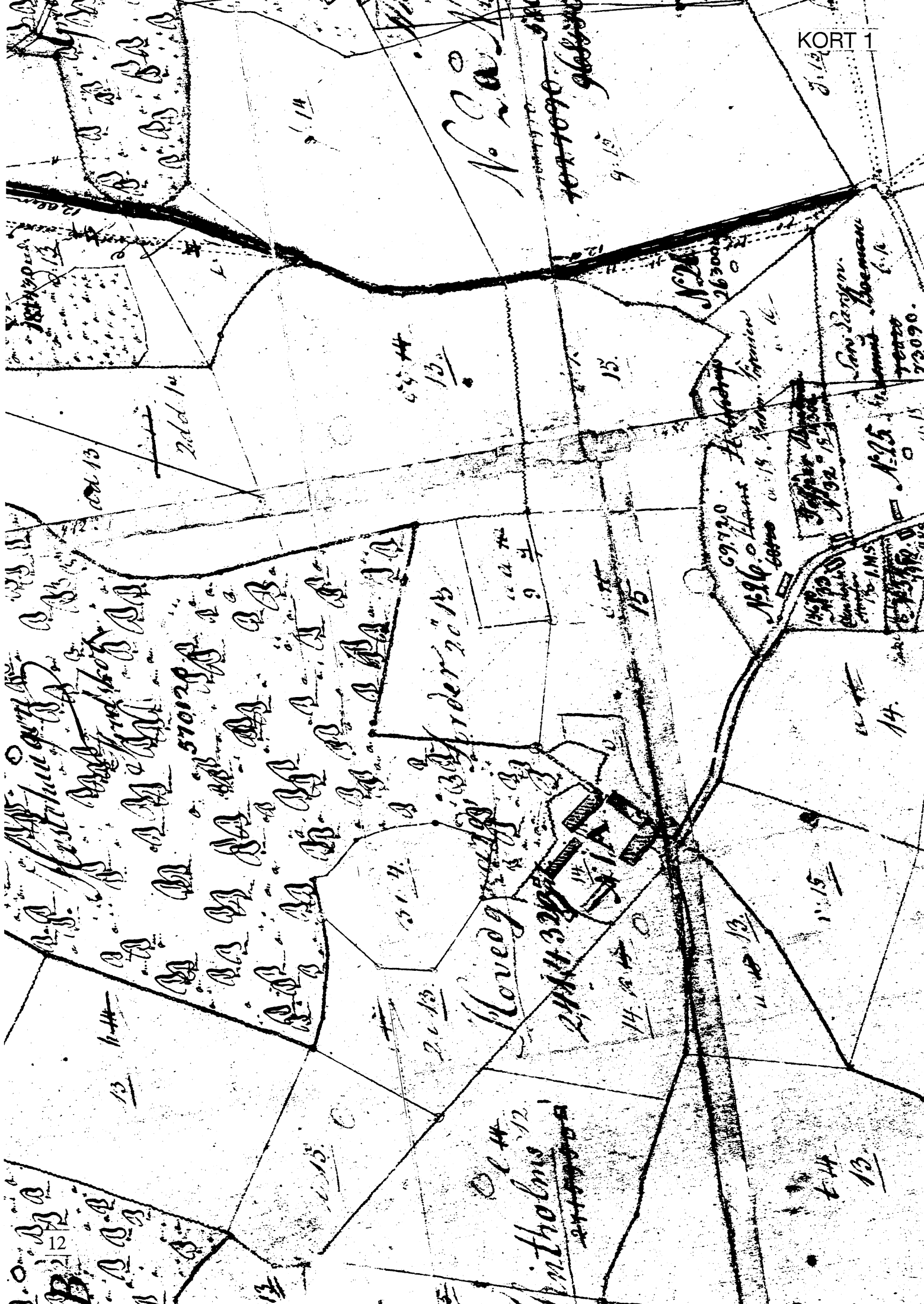
1. Flintholm er anlagt som skovenestegård i Hundstrup ejerlav. Allerede i 1496 ses den at have gjort indhug i landsbyens ejerlav, men gården forblev dog af meget beskeden størrelse. Af karakter er Flintholm en typisk skovgård. Gården er centralplaceret i sit ejerlav og har skovoriering.
2. Godstilliggendet udvidedes markant i 1500-tallet, men Flintholm forblev et meget beskedent gods, der i 1600-1700-tallet mest var ledsagegård til større godskomplekser. Godset opnåede ingen særlig status. O.1800 hørte Øster Skerninge kirke under gården.
3. Fæstegodset afvikledes tidligt. Hovedgårdsejerlavet er indskrænket noget i 1900-tallet.
4. Hovedbygning og avlsgård er nyopført i 1800-tallet.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med en beskedent godsudvikling og med få karakteristika.

Relikt-vurdering:

interesse

1. Hovedbygning og avlsgård er nyopført i 1800-tallet.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Skovarealerne er bevaret sammen med et mindre vådområde.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: -

No. 20

No. 21

No. 22

No. 23

No. 24

No. 25

No. 26
No. 27
No. 28
No. 29
No. 30
No. 31
No. 32
No. 33
No. 34
No. 35
No. 36
No. 37
No. 38
No. 39
No. 40
No. 41
No. 42
No. 43
No. 44
No. 45
No. 46
No. 47
No. 48
No. 49
No. 50
No. 51
No. 52
No. 53
No. 54
No. 55
No. 56
No. 57
No. 58
No. 59
No. 60
No. 61
No. 62
No. 63
No. 64
No. 65
No. 66
No. 67
No. 68
No. 69
No. 70
No. 71
No. 72
No. 73
No. 74
No. 75
No. 76
No. 77
No. 78
No. 79
No. 80
No. 81
No. 82
No. 83
No. 84
No. 85
No. 86
No. 87
No. 88
No. 89
No. 90
No. 91
No. 92
No. 93
No. 94
No. 95
No. 96
No. 97
No. 98
No. 99
No. 100

No. 20

No. 21

No. 22

No. 23

No. 24

No. 25

No. 26

No. 27

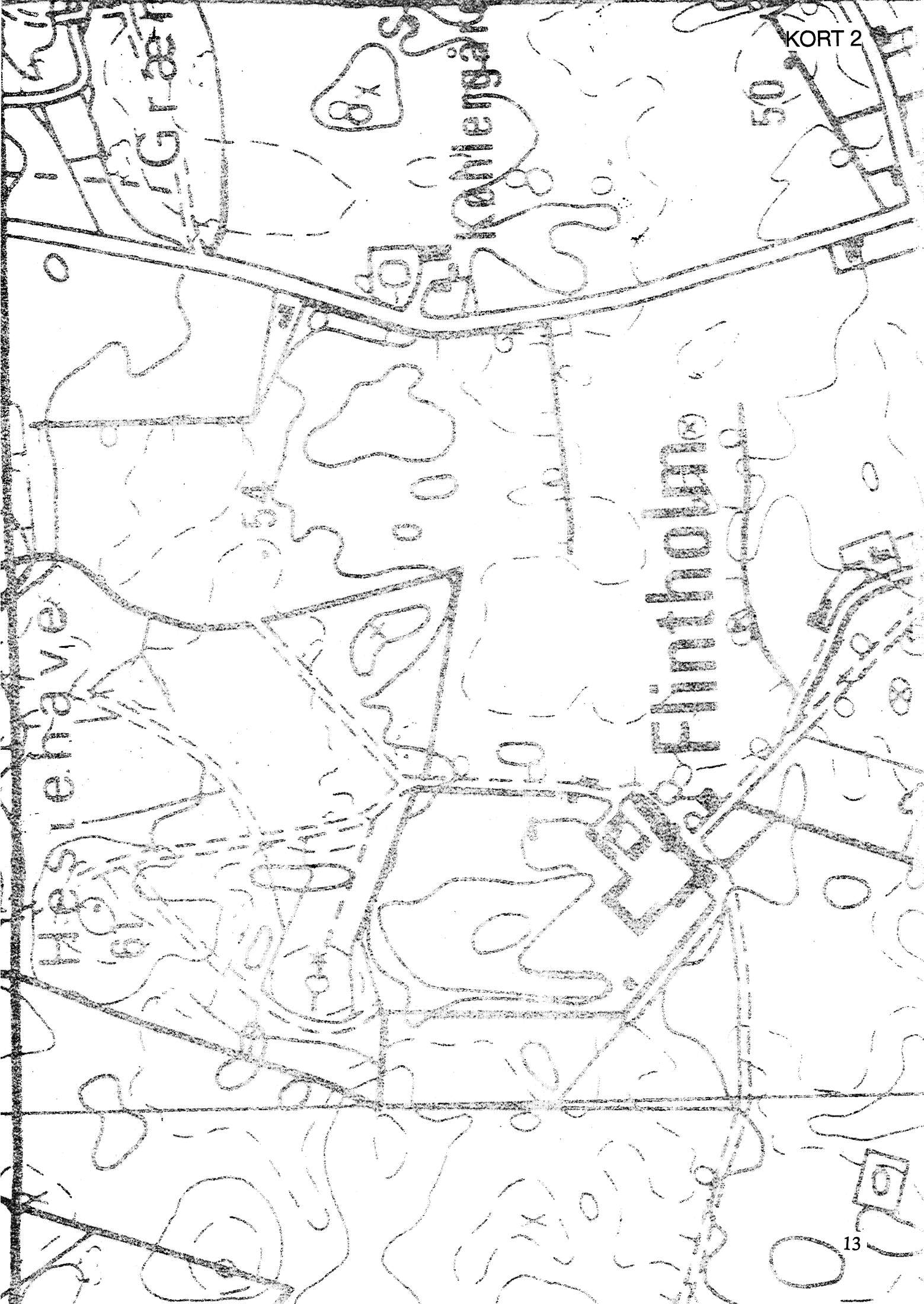
No. 28

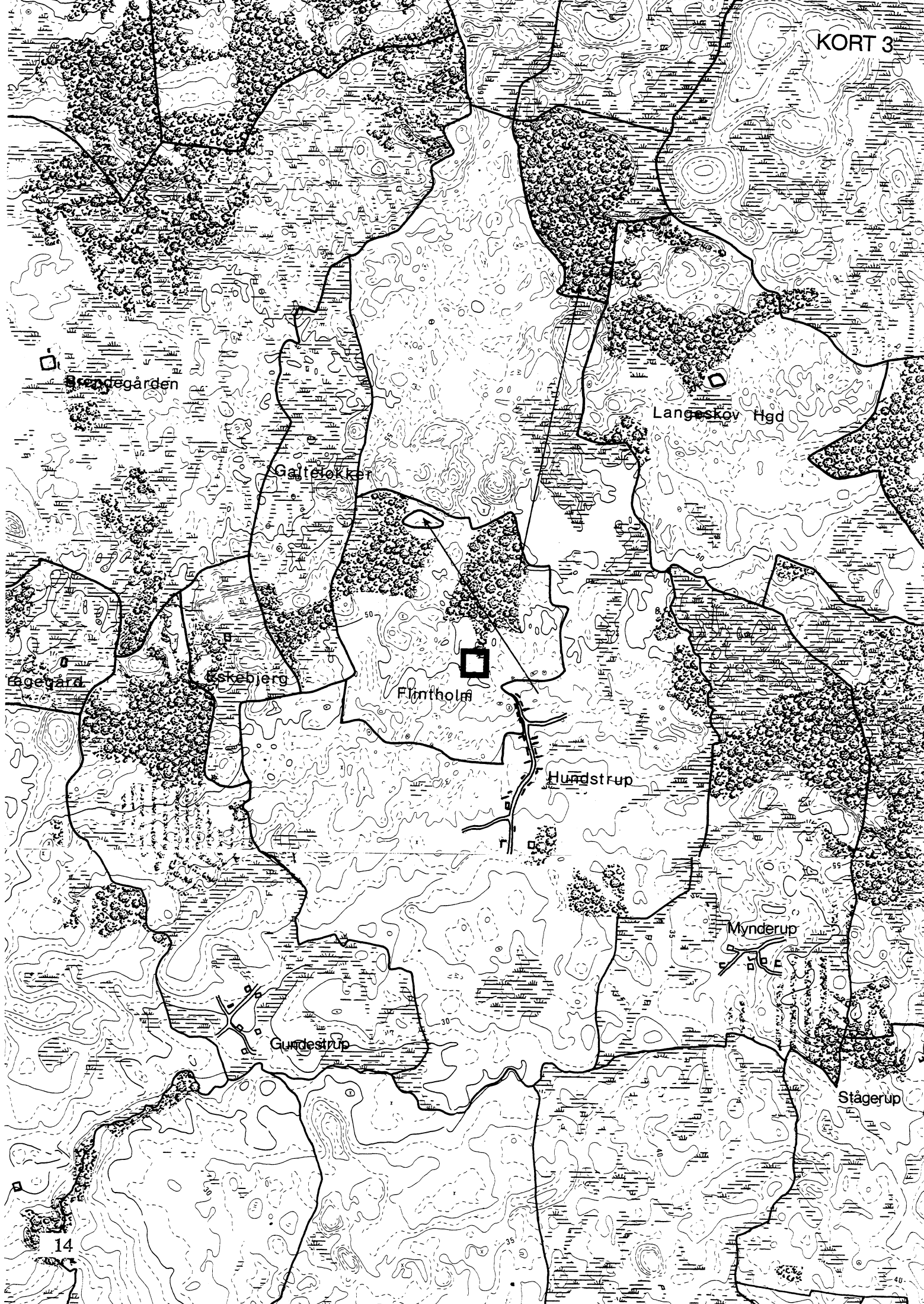
No. 29
No. 30
No. 31
No. 32
No. 33
No. 34
No. 35
No. 36
No. 37
No. 38
No. 39
No. 40
No. 41
No. 42
No. 43
No. 44
No. 45
No. 46
No. 47
No. 48
No. 49
No. 50
No. 51
No. 52
No. 53
No. 54
No. 55
No. 56
No. 57
No. 58
No. 59
No. 60
No. 61
No. 62
No. 63
No. 64
No. 65
No. 66
No. 67
No. 68
No. 69
No. 70
No. 71
No. 72
No. 73
No. 74
No. 75
No. 76
No. 77
No. 78
No. 79
No. 80
No. 81
No. 82
No. 83
No. 84
No. 85
No. 86
No. 87
No. 88
No. 89
No. 90
No. 91
No. 92
No. 93
No. 94
No. 95
No. 96
No. 97
No. 98
No. 99
No. 100

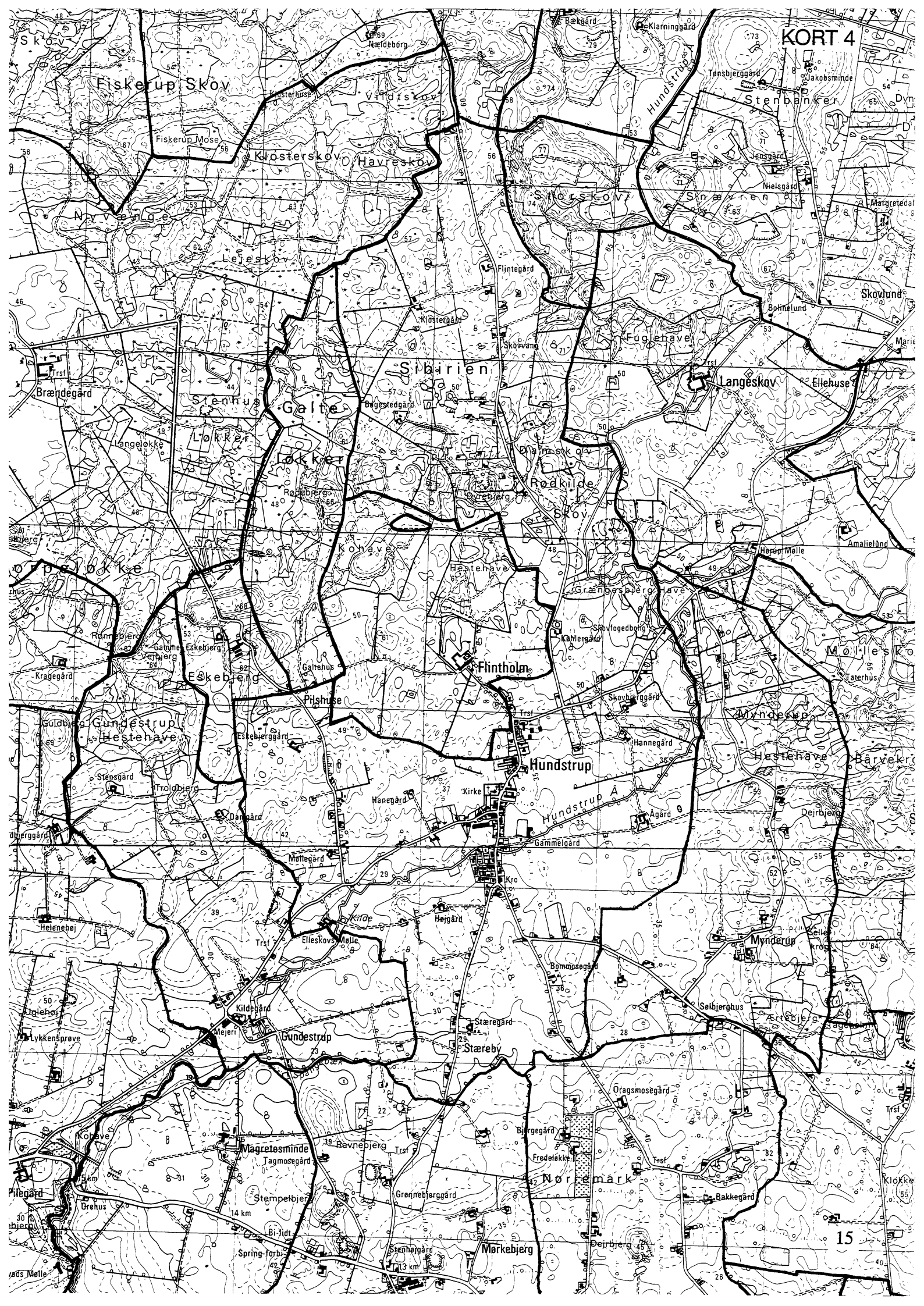
No. 29
No. 30
No. 31
No. 32
No. 33
No. 34
No. 35
No. 36
No. 37
No. 38
No. 39
No. 40
No. 41
No. 42
No. 43
No. 44
No. 45
No. 46
No. 47
No. 48
No. 49
No. 50
No. 51
No. 52
No. 53
No. 54
No. 55
No. 56
No. 57
No. 58
No. 59
No. 60
No. 61
No. 62
No. 63
No. 64
No. 65
No. 66
No. 67
No. 68
No. 69
No. 70
No. 71
No. 72
No. 73
No. 74
No. 75
No. 76
No. 77
No. 78
No. 79
No. 80
No. 81
No. 82
No. 83
No. 84
No. 85
No. 86
No. 87
No. 88
No. 89
No. 90
No. 91
No. 92
No. 93
No. 94
No. 95
No. 96
No. 97
No. 98
No. 99
No. 100

No. 29

No. 30

Fiskerup Skov

Klosterskov

Havreskov

Sparrien

Galte

Langeskov

Flintholm

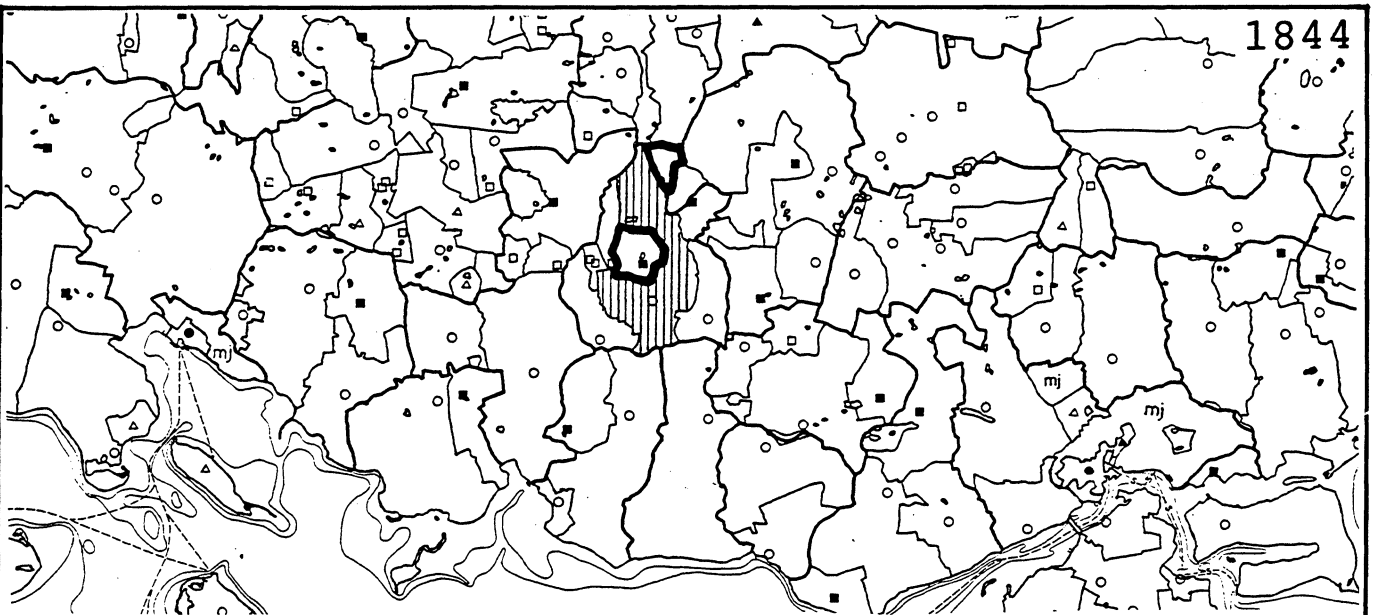
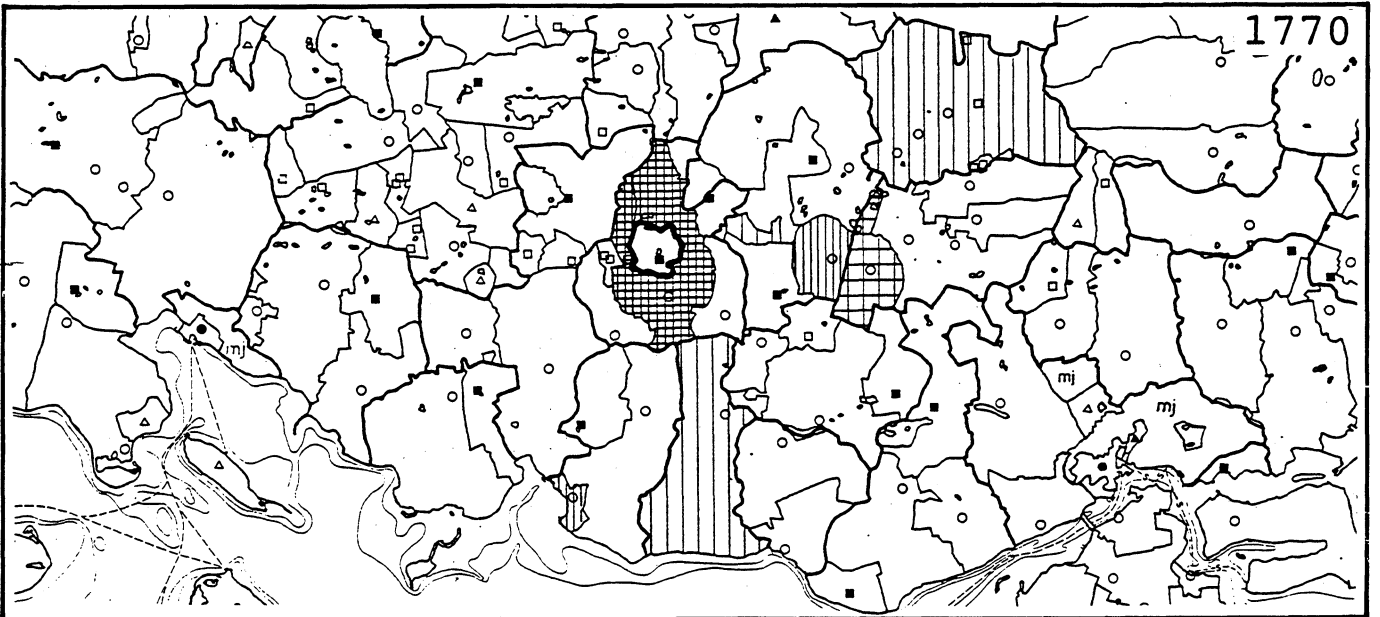
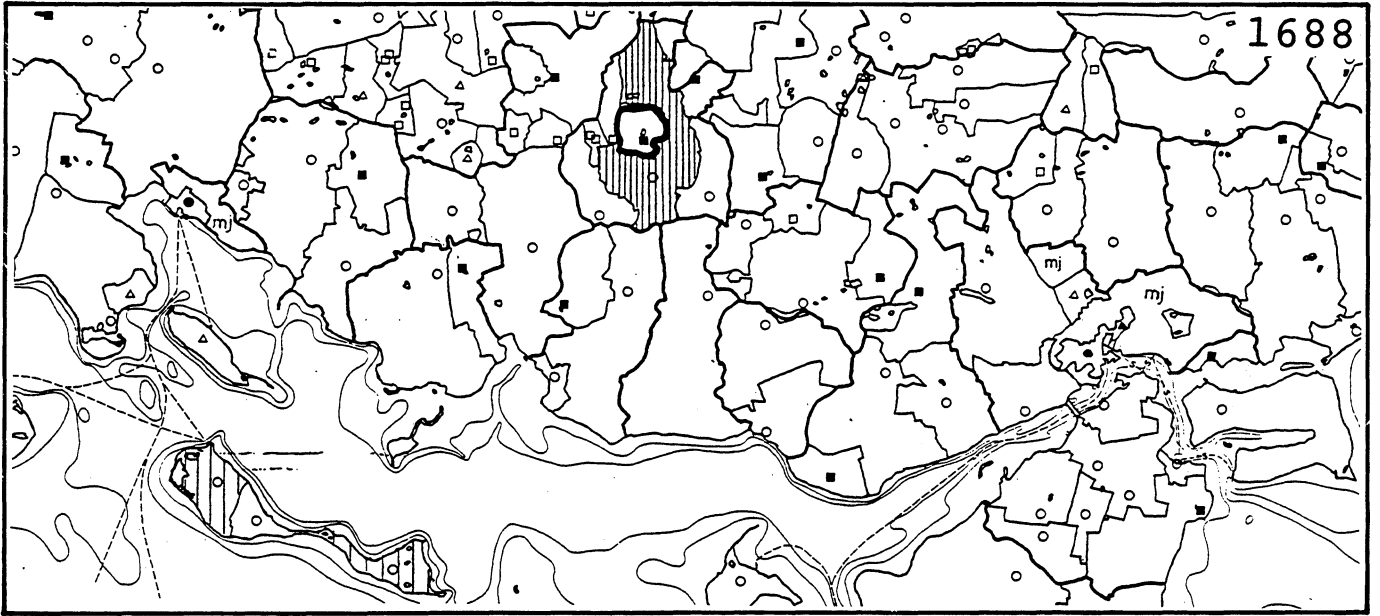
Hundstrup

Hundstrup A

Gundestrup

Norremark

Mørkebjerg

Løjtved

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Navn: Løjtved	Tidligere navn:
-------------------------	------------------------

Bemærkninger: Løjtved omtales som hovedgård første gang i 1372. Hovedgården har sit navn fra landsbyen af samme navn, der først optræder i formen Løghethwed. Forledet skulle komme af plantenavnet løg, og efterledet er -tved, der betyder rydning, fældet skov.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: oprindelig landsbyhovedgård
--	---

Bemærkninger: Hovedgården er opstået i landsbyen Løjtveds ejerlav. Hovedgården har gjort store indhug i såvel Lille Løjtved som Stenstrups ejerlav.

Ejere: 1372 Timme Maanestjerne 1385 Fin Aagesen Ulfeldt 1496 Hans Walkendorff 1 part Peder Nielsen Thott 1 part ca.1502 Thomes Nielsen til Lydum 1554 Absalon Gjõe 1604 Breide Rantzau ca.1618 Johan Friis 1654 Arent v. d. Kuhla 1688 Niels Krag 1755 J.C. v. Westen 1770 Hans Møller 1771 Gregers Leopold 1774 Jens Lange 1788 S. T. S. v. Krogh 1800 C.F. Nyholm 1804 C. Wamberg 1819 Hans Pedersen 1898 Gram-Hansen 1898 Claus Andersen 1987 Anne Marie og Jørgen Pedersen hovedbygningen: Else Andersen	Fælles ejer med nabogårdene Skjoldemose og Egeskov 1688-1755
--	--

Historiske tildragelser:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen er stadig et anlæg åbent mod nord, men der er kommet en fløj ekstra til mod vest.</p> <p>Ladegården ligger stadig på samme sted, men er blevet et trefløjet anlæg, åbent mod syd</p> <p>Husene ved ejerlavsranden er forsvundet bortset fra et enkelt mod øst. Gården Krogenlund ligger der stadig.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ellers ikke ændret meget, bortset fra enkelte nye huse.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Parken har samme udstrækning som o.1800</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Gærderne omkring skoven vest for Krogenlund er bevaret.</p> <p>Ikke-ager arealer: Skovområdet er bevaret, men vådområderne er næsten væk.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X		Hovedbygning opført 1842, restaureret i 1950-52.
		X		Ladegården opført i 1924 og moderniseret i 1950-52.
		X		
	X			
		X		
		X		
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Avlsgården har ændret grundplan i 1888, mens hovedbygningen endnu ikke har fået den store bygning mod vest føjet til. Allerede i 1888 er der blevet afvandet og opdyrket en del eng. Husene er først forsvundet efter 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	17 70	18 61	18 70 ¹⁾	1903	1956	
Tønder hartkorn			36	40	49	35	38	36	35	
Bemærkninger: 1) må være incl. skovhartkornet										

Fæstegodset

			1662	1688	17 70	18 61	18	1903		
Tønder hartkorn			355	74	183	14				
Bemærkninger:										

			1662	1688	17 71	18 61	18	1903		
Antal gårde			34	17	48	0				
Heraf i hovedgd. sognet			23	14	22	0				
Antal huse				25	1	11		8		
Heraf i hovedgd. sognet				10	1	10		8		
Fæsteheder ialt				42	49	11		8		
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	17 71	18 61			
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	8	11	3			
Heraf samlinger på min. 3 gårde	3	9	0			
Antal egaliserede samlinger af gårde	1	7	0			

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	27 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Udviklingsbeskrivelse**a. Indtil cirka 1800:**

Løjtved er opstået som landsbyhovedgård. Den nævnes fra 1372. Hovedgården har gjort stort indhug i landsbyen Løjtveds og Stenstrups ejerlav. Inden 1682 lagdes gården Langtved (Langtved Løkke) under Løjtved, der herved nåede op på 40 tdr.htk. Inden 1740 nedlagdes Højrupgård med 8 tdr.htk. Sidst i 1700-tallet blev af Løjtveds ejerlav udparcelleret Langeskov og Krogenlund.

I 1682 var det dyrkede areal på 129 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var udmærket, og der var rigelig eng og overdrev til gården, der har karakter af kvæggård. I 1682 var besætningen på 50 malkekøer og 10 ungnød, og der var indrettet hollænderi (mejeri) på gården. I 1664 havde gården skov til 200 svins olden. Godstilliggendet var i 1662 på 34 gårde. I 1629 havde Løjtved ved mageskifte med kronen erhvervet 6 gårde i Stenstrup. Godset var i 1662 rimeligt arronderet. Efter en nedgangsperiode nåede godstilliggendet i 1771 op på 48 gårde. Hovedparten var egaliseret, men godset var kun nogenlunde arronderet.

I 1754 havde Løjtved patronatsret til Ulbølle og Vester Skerninge kirker. Snart efter erhvervedes også Stenstrup kirke. Ved denne tid oprettedes et teglværk ved gården.

Hyllebjerg Mølle lå i 1664 under gårdens takst.

b. Efter cirka 1800:

Løjtveds hovedgårdsejerlav var o.1800 på 341 ha. O.1900 blev hovedgårdens areal opgjort til 243 ha, hvoraf 182 ha var ager, 11 ha mose, og 44 ha var skov. Arealet falder yderligere en smule, så det i 1987 opgøres til 205 ha, hvoraf 195 ha var ager og 10 ha eng og mose.

O.1770 var der 27 gårde, som var hoveripligtige, til Løjtved. Fæstegodset blev solgt fra ret tidligt, men man havde dog endnu 8 huse tilbage i 1903.

Avlsgården blev o.1900 drevet af 8 faste folk og 7 daglejere.

Hovedgårdstaksten formindskedes o.1800, da Krogenlund udparcelleredes. Den lå herefter på o. 35 tdr.htk. i resten af perioden.

Jorden var o.1800 delt op i 14 marker, hvoraf de 6 blev besået årligt. O.1900 var der 7 marker, hvoraf 4½ blev besået årligt, 1 lå brak og resten lå med kløver og græs. Besætningen var da på 98 køer og 29 stk. ungvæg og kalve.

Jorden bruges i dag til korn, frø og roer.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

interesse

1. Løjtved er opstået som landsbyhovedgård. Den nævnes som hovedgård fra 1372. Hovedgården har gjort store indhug i landsbyerne Løjtved og Stenstrups ejerlav, og endvidere nedlagt enestegårdene Langtved og Højrup. Den opnåede herved et middelstort tilliggende. Løjtved er randplaceret med agerorientering. Af karakter er Løjtved en kvæggård.
2. Afbrudt af en nedgangsperiode o.1688 havde Løjtved et middelstort godstilliggende på 30-50 gårde. I 1771 var godset rimeligt arronderet og stort set egaliseret. Godset ejede Stenstrup kirke og nabokirken.
3. Allerede sidst i 1700-tallet udparcelleredes to avlsgårde Langeskov og Krogenlund, og frasalget af fæstegods gennemførtes. Løjtved bibeholdt dog et anseeligt hovedgårdsejerlav.
4. Den nuværende hovedbygning er opført i 1842, ladegården i 1924.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig anlægstype med en lang udviklingshistorie med relativt få karakteristika.

Relikt-vurdering:

interesse

1. Hovedbygningenn er nyopført i 1842, ladegården i 1924. Parken har samme udstrækning som o.1800.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. En del gærder er bevaret, ligesom skovområdet, medens vådområderne er opdyrkede.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: tomten af Højerupgård og Langtvedgård.

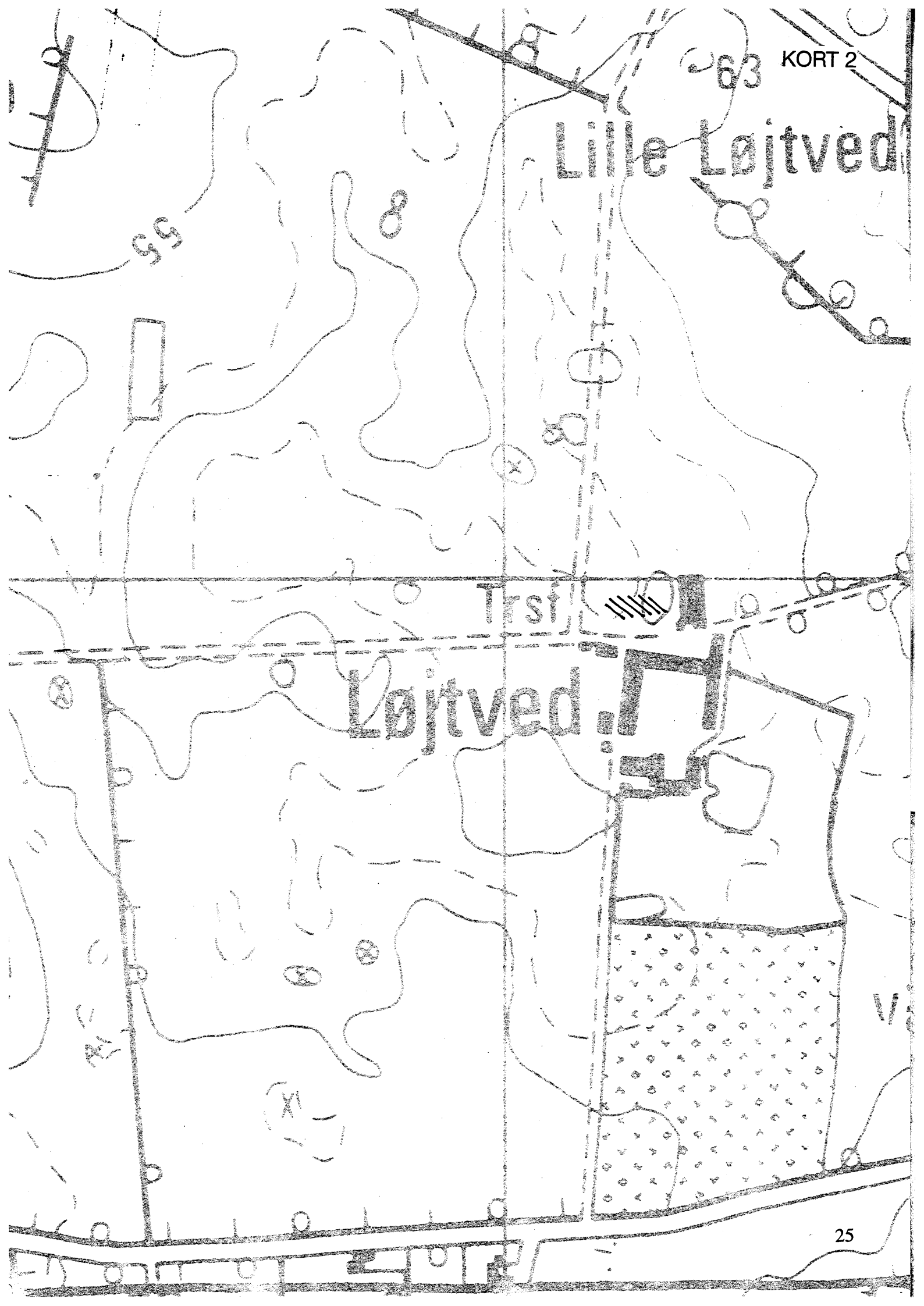
63

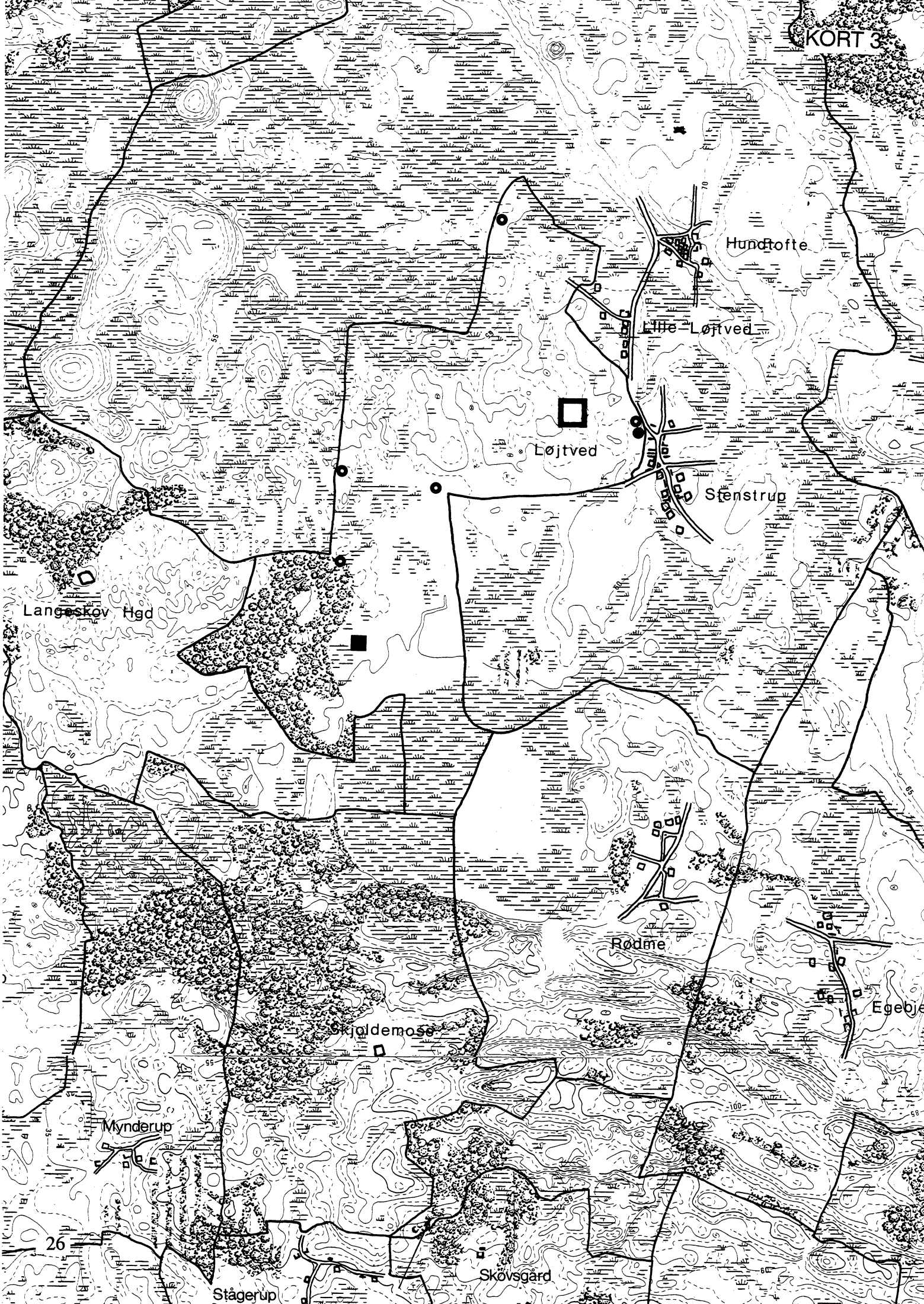
Lille Løjtved

55

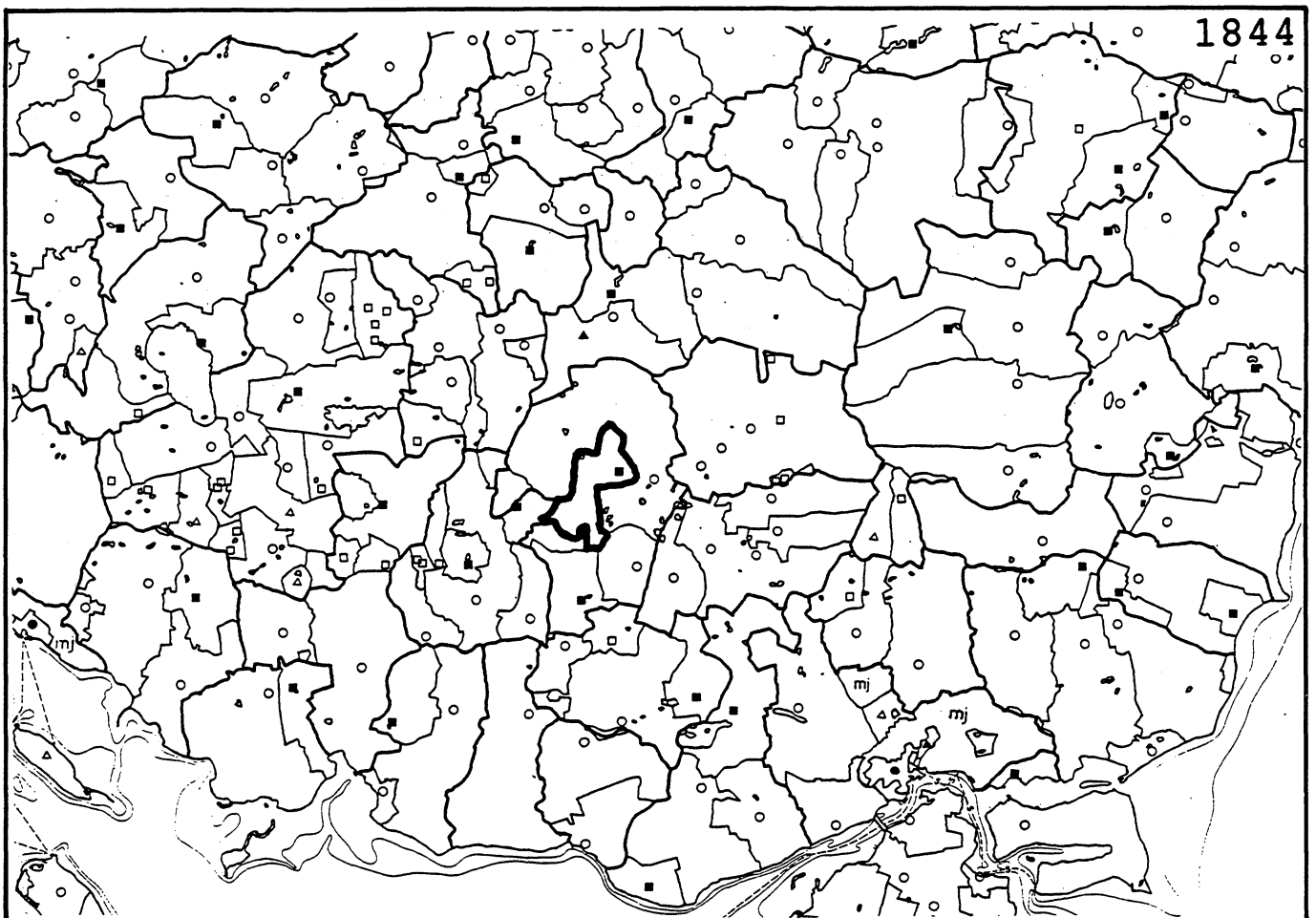
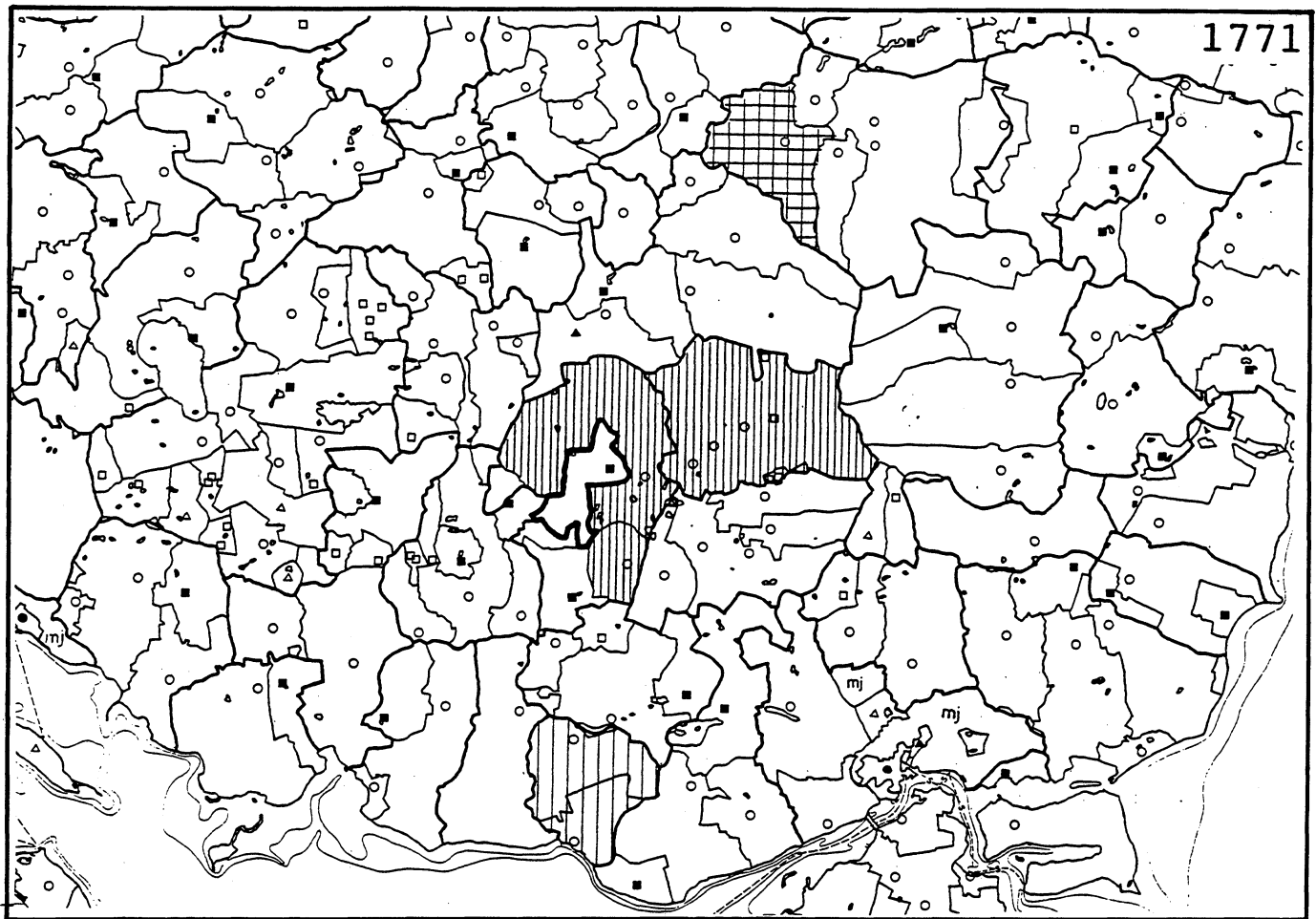
Trst

Løjtved

Nielstrup

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ollerup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------

Navn: Nielstrup	Tidligere navn:
---------------------------	------------------------

Bemærkninger: Nielstrup er nævnt første gang som hovedgård i 1372 i formen Nielstorp. Hovedgården har sit navn efter en nedlagt bebyggelse (landsby?) af samme navn.
Navnet er sammensat af mandsnavnet Niels og torp, der betyder udflytterbebyggelse.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård?
--	-----------------------------------

Ejere: Første halvdel af 1300-tallet Niels Brok 1408 Henning Kapel en part Jep Basse en part 1449 Johan Bjørnsen Bjørn en part samtidig Anders Gyldenstjerne en part 1463 Joachim Bjørn eneejer ca.1497 Poul Laxmand 1502 Kronen ca.1503 Bjørn Johansen Bjørn 1547 Ivar Lunge 1614 Eiler Høg 1660 Niels Krabbe en part Niels Lauridsen en part 1684 Anne Katrine Nielsdatter (Niels Krabbes datter) 1695 Jørgen Ernst v. Hobe 1749 Johan Lehn 1987 Thomas Ahlefeldt-Laurvig-Lehn	Fælles ejer med nabogårdene Hvidkilde 1749- Lehnskov 1749-1925 Under baroniet Lehn 1781- 1925
---	---

Historiske tildragelser:

Poul Laxmand ejede Nielstrup ca. 1495-1502. Han var en af sin samtids mest velhavende mænd og ejede foruden Nielstrup flere hovedgårde. Laxmand blev myrdet i København 1502 af to adelsmænd. Efter sin død blev han dømt for majestætsfornærmelse og for at have ophidset svenskerne til oprør mod kongen. Laxmands godser blev herefter konfiskeret og overladt kronen. Nielstrup blev afbrændt under Grevens Fejde ca. 1535.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ollerup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen består af en enkelt fløj, som ligger på den tidligere bygnings tomt. Voldgravene er forsvundet.</p> <p>Avlsgården er stadig et trefløjet anlæg åbent mod hovedbygningen. Mod nord er der bygget en mindre bygning.</p> <p>Huset og møllen ligger der stadig</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret meget, idet der kun er bygget enkelte nye huse</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Parkanlægget ved avlsgården er forsvundet</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Gærderne omkring skovene er bevaret</p> <p>Ikke-ager arealer: Hovedparten af skovarealerne er bevaret, men udvidet enkelte steder. Omkring søen er der bevaret vådområder.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Øst for hovedgården ligger der et voldsted</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X		X	Hovedbygning opført 1820.
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>De få ændringer, der er sket, er hovedsageligt sket efter 1888, bortset fra opførelsen af den nye hovedbygning.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ollerup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662 ²⁾	1688 ¹⁾	1770 ¹⁾	1848	1870	1903	1956	
Tønder hartkorn			99	24	33	42	42	39	25	

Bemærkninger: 1) excl. 14 tdr.htk. skov.
2) I 1664-matriklen kun 30 tdr.htk. De 99 tdr.htk. 1662 indbefatter al "herlighed".

Fæstegodset

			1662	1688	1770 ¹⁾	1848 ²⁾	18	1903 ³⁾		
Tønder hartkorn			49	56	985	1234		28		

Bemærkninger: 1) hele baroniet Lehns fæstegods, excl. 46 tdr.htk.skov.
2) - - - - - 101 - - -
3) hele baroniets fæstegods.

			1662	1688	1781 ¹⁾	1848 ¹⁾	1870 ¹⁾	1903 ¹⁾		
Antal gårde			4	11	179	177	22	12		
Heraf i hovedgd. sognet			1	1		11		1		
Antal huse				3	169	262	112	76		
Heraf i hovedgd. sognet				1		20		6		
Fæsteheder ialt				14	348	439	134	88		
Bemærkninger	1) hele baroniets fæstegods.									

Godsfordelingen

	1662	1781	1848			
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	3	19	19			
Heraf samlinger på min. 3 gårde	0	18	16			
Antal egaliserede samlinger af gårde	0	12	14			

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 30

Hoveriets omfang pr. gs. gård:

- a) pløjedage
- b) spanddage
- c) gangdage

Bemærkninger:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ollerup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Nielstrup nævnes allerede som hovedgård i 1300-tallet. Det er uvist, om den er opstået af en landsby af samme navn, eller om den fra starten har haft karakter af en skovenestegård. Nielstrup blev formentlig ødelagt i Grevefejden og flyttet 3-400 m til sin nuværende placering. O.1536 blev en halv gårds jord fra Ollerup inddraget under Nielstrup, der i 1688 var på beskedne 24 tdr.htk., foruden 14 tdr. skov. I 1700-tallet inddroges yderligere 10 tdr.htk. under Nielstrup.

I 1682 var det dyrkede areal på blot 80 tdr.ld. Boniteten var særdeles god i forhold til herredsgennemsnittet. Der var god eng og megen skov og overdrev til Nielstrup, der klart har karakter af skovgård. Besætningen var i 1682 på 20 malkekøer.

I 1372 nævnes Nielstrup med Orte Mølle og Ågårds møllested samt gods i Ollerup sogn. I 1563 pantsatte kronen 10 gårde i Ollerup til Nielstrup. Godset ruinedes i 1650'erne. I 1686 opnåedes 3 års henstand med at komplettere godset, der var langt fra grænsen på 200 tdr.htk. bøndergods. Endnu i 1695 var bøndergodset på kun 71 tdr.htk. I 1719 tilkøbtes fra kronen 36 tdr.htk. I 1749 blev Nielstrup opkøbt af Hvidkilde, og fra 1781 indgik det hermed i baroniet Lehn.

I 1664 var der i gårdens enemærke 1 bol og 3 huse samt Orte Mølle.

b. Efter cirka 1800:

Nielstrup hovedgårdsejerlav var o.1800 på 316 ha. Omkring 1900 var der 221 ha til avlsgården. Agerarealet beløb sig til 194 ha, og 22 ha var eng. Skovarealet blev opgjort sammen med baroniet Lehns øvrige skovarealer. I 1987 blev ager- og engarealet opgjort til 142 ha.

Fæstegodset blev i denne periode opgjort sammen med baroniet Lehns øvrige fæstegods. Det er derfor beskrevet under Hvidkilde gods.

Hovedgårdstaksten steg en del i løbet af 1800-tallet, hvorefter den faldt drastisk mellem 1903 og 1956. I 1870 var den oppe på hele 42 tdr.htk., medens den i 1956 var faldet til 25 tdr.htk. Faldet behøver ikke at skyldes frasalg af jord, men kan helt eller delvis skyldes, at jorden er blevet plantet til med skov. Jorden var o.1800 delt i 7 marker, hvoraf 3 blev besået årligt. O.1900 var der 8 marker, hvoraf 5 blev besået årligt, mens 1 var brak og 2 lå med kløver og græs. Besætningen bestod da af 98 køer og 27 stk. ungvæg og kalve.

Nielstrup har i dag korn og frøgræs på markerne. Nielstrup overgik i forbindelse med lens afløsningen til fri ejendom i 1925. Den forblev dog i samme familieejede som Hvidkilde.

Fyns Amt	Hered: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ollerup
----------	-----------------	----------------------	------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen interesse: Interesse: Stor interesse: Særlig interesse:

Typologisk vurdering: interesse

1. Nielstrup nævnes som hovedgård fra 1300-tallet. Den synes opstået som skovene-stegård. Formentlig i forbindelse med ødelægning under Grevefejden flyttedes den 3-400 m og genopbyggedes på et nyt voldsted. Nielstrup er centralplaceret i sit ejerlav og har engorientering. Af karakter er den skovgård. En mølle ved gården omtales allerede i 1372.
2. Ejerlavet udvidedes med jord fra Ollerup i 1500-tallet og i 1700-tallet, men hovedgårdsarealet forblev beskedent. Godstilliggendet var særdeles beskedent, indtil Nielstrup i 1700-tallet blev en del af baroniet Lehn.
3. Hovedgårdsarealet er omtrent intakt bevaret til nutiden. Fæstegodset til baroniet Lehn afhændedes for hovedpartens vedkommende 1850-1870.
4. En ny hovedbygning blev opført o.1820.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig anlægstype med en lang udviklingshistorie med enkelte karakteristika.

Relikt-vurdering: interesse.

1. En ny hovedbygning blev opført o.1820. Voldgraven blev tilkastet o.1900. Avlsgårdens struktur er bevaret. Parkanlægget ved avlsgården er forsvundet.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Nogle skovgårde er bevaret ligesom hovedparten af skovarealerne.
3. Særlige relikter: Voldsted af det gamle Nielstrup, Orte Mølle.
4. Arkæologiske interesser: -

68

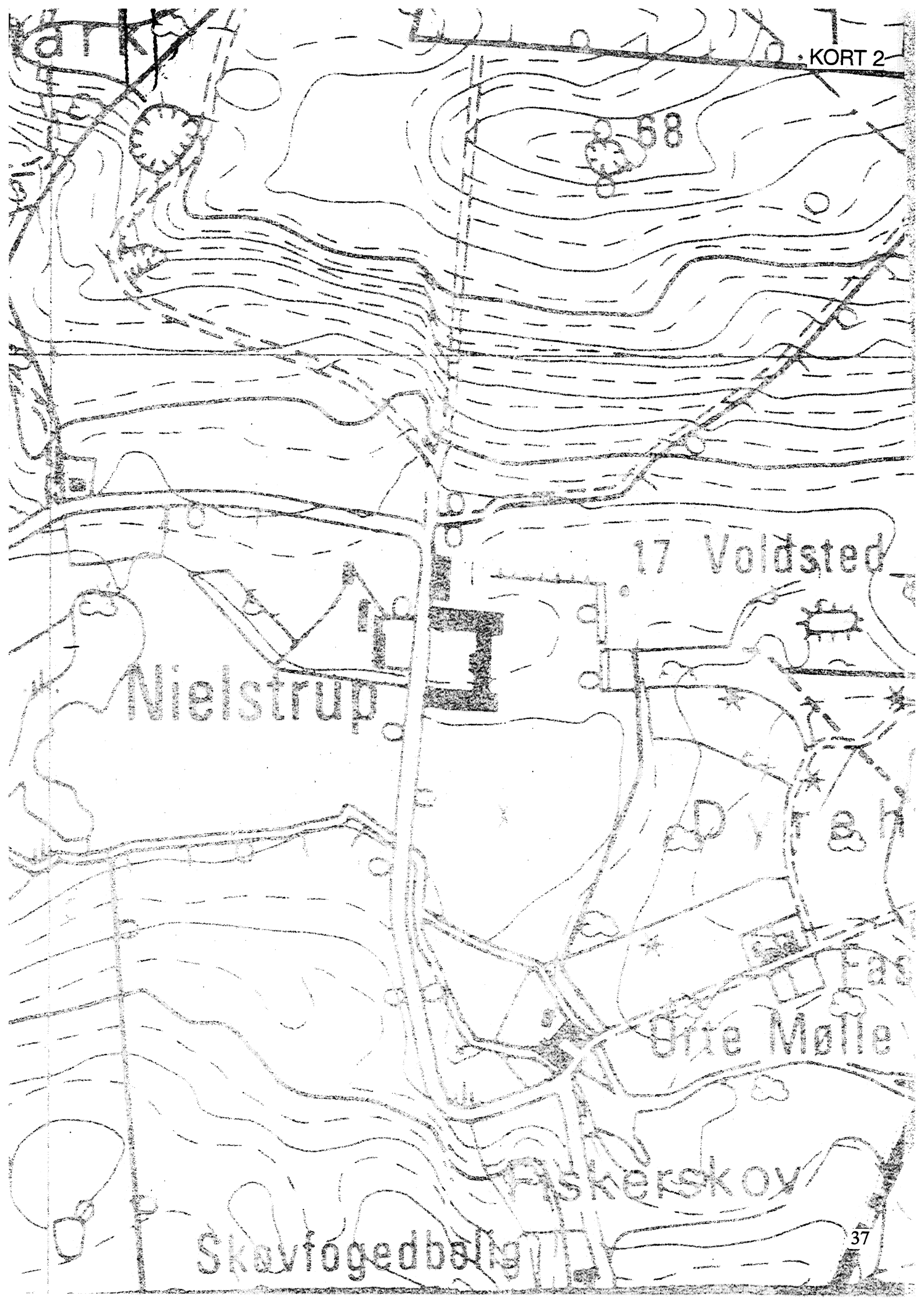
17 Voldsted

Nielstrup

Site Mølle

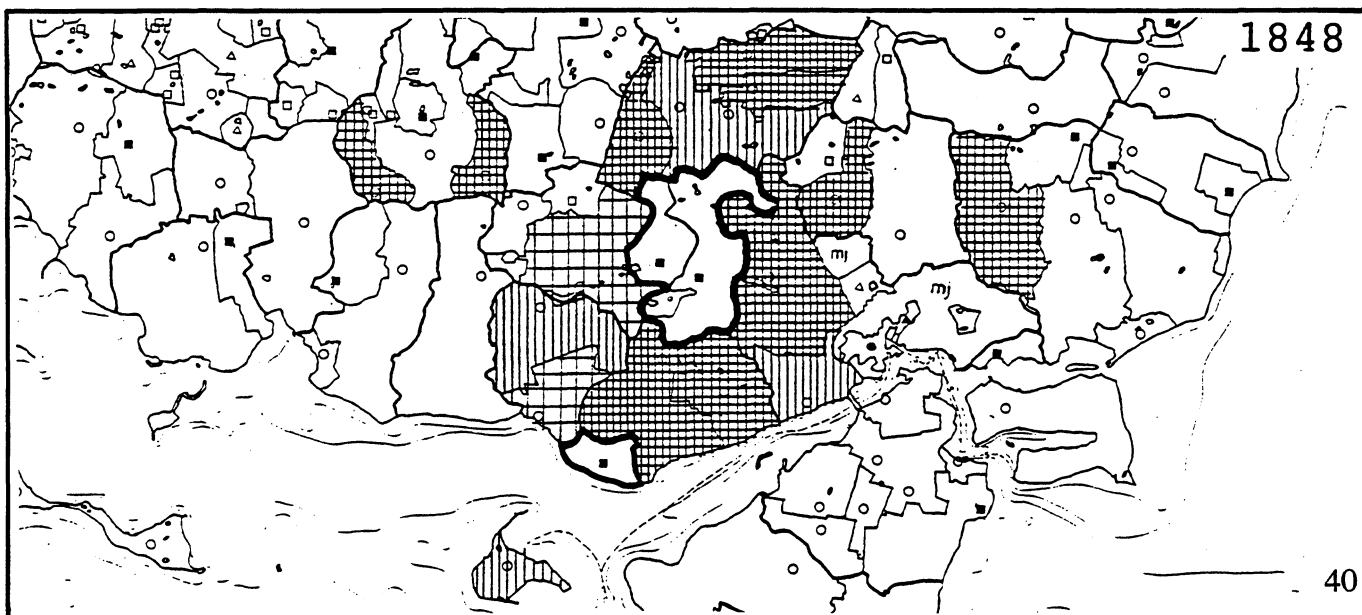
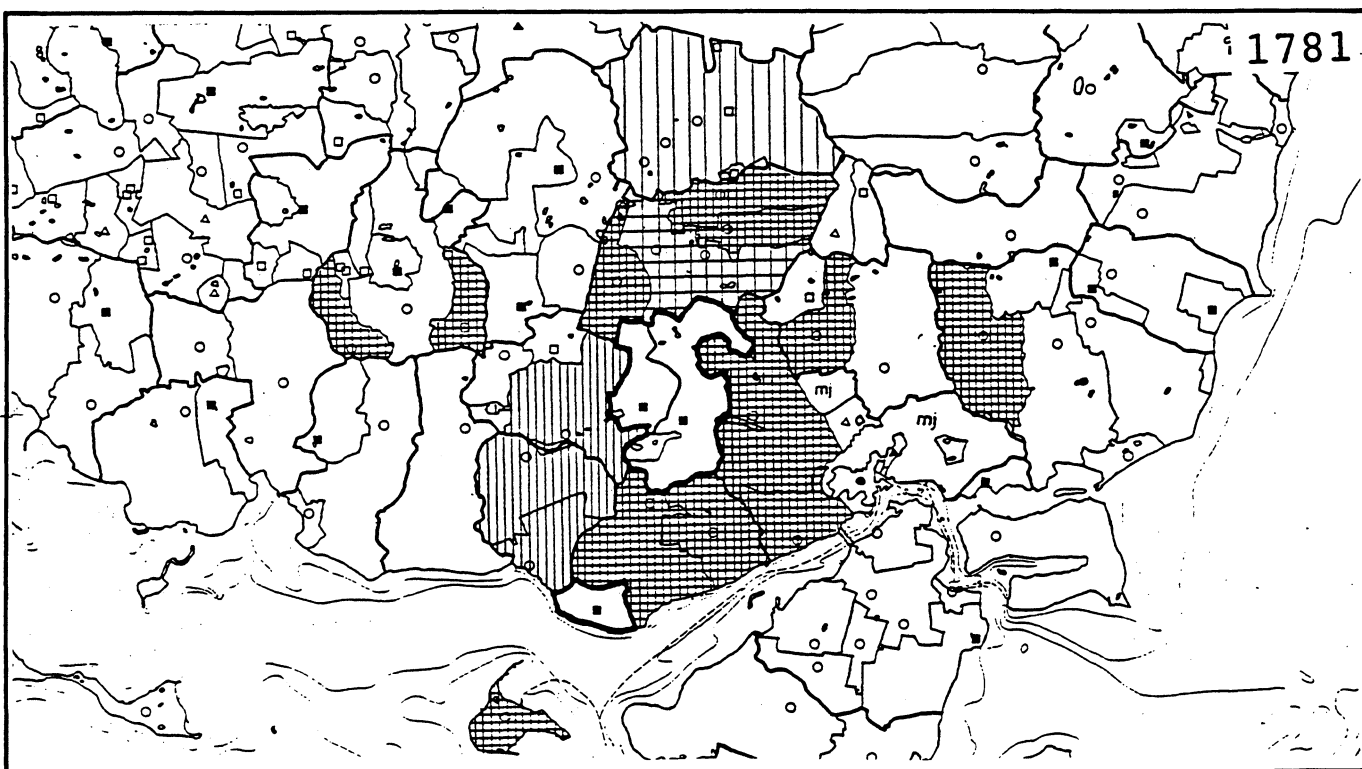
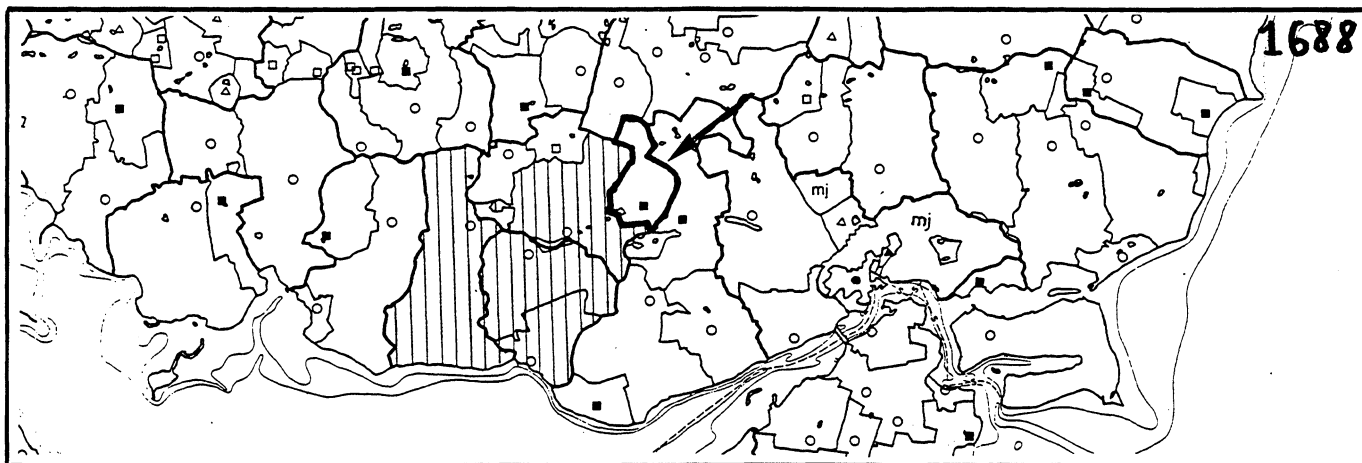
Fiskerskov

Skovfogedbolig

Rødkilde

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ulbølle
-----------------	----------------------------	-----------------------------	-------------------------

Navn: Rødkilde	Tidligere navn:
<p>Bemærkninger: Rødkilde nævnes første gang 1314 i formen Rødkilde. Hovedgården har sit navn efter de mange kilder i omegnen, der farver jorden rødlig på grund af det store jernindhold.</p>	

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
<p>Bemærkninger: Hvornår i middelalderen Rødkilde er opstået, vides ikke med bestemt- hed. Hovedgården har i 1600- og i begyndelsen af 1700-tallet foretaget store indhug i landsbyen Ulbølles ejerlav.</p>	

<p>Ejere: 1314 Tyge Lauridsen Abildgaard 1453 Hans Poulsen Hvide 1595 Oluf Brockenhuus ca.1608 Breide Rantzau 1635 Anne Lykke 1663 Anna Margrethe v.Götzen 1663 Niels Banner 1667 Simon Fock 1672 Simon Motzfeldt og Chr. Pedersen 1681 forskellige ejere heriblandt Knud Krag, der tog ophold på Rødkilde 1694 Johan Monrad 1706 Børge Trolle 1732 Johan Lehn 1736 Jens Lange 1891 Erik Schaffalitzky de Muckadell 1955 Einer Petersen 1955 Statens Jordlovsudvalg, hovedparcel Henry Nexøe-Larsen 1959 E.Rasmussen 1986 P.Rasmussen</p>	<p>Fælles ejer med nabogården Flintholm 1768-1901</p>
--	---

<p>Historiske tildragelser: Rødkildes kendteste ejer er Jens Lange. Jens Lange, der havde været ridefoged for Johan Lehn, erhvervede Rødkilde 1736. Han blev kendt for sin hårdhed mod bønderne på godset, med hvem han ofte var i direkte konfrontation. Lange formåede at gøre det forfaldne og splittede gods til et veldrevet gods, hvor udskiftning og andre reformer hurtigt vandt indpas. I Jens Langes tid planlagdes et skibsværft og en stivelses- og puddefabrik på godset. Den store vandmølle blev også anlagt i hans tid.</p>
--

Fyns Amt	Herred:	Kommune:	Sogn:
	Sallinge	Egebjerg	Ulbølle

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hoved- og avlsbygninger udgør et samlet anlæg med hovedbygninger mod vest. Den består af et trefløjet anlæg åbent mod øst. Avlsbygningerne er et flerfløjet anlæg åbent mod vest. Der er tillige flere enkeltliggende bygninger omkring hovedanlægget.

b. **Placering i ejerlavet:**

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord.

Placering: Randplaceret.

Orientering: Ager/å-orienteret

c. **Øvrige bygninger i ejerlavet:** Vest for hovedbygninger ligger der en vandmølle. Der er aftegnet 3 huse i ejerlavet, de to ligger umiddelbart øst for hovedbygningerne, mens det tredje ligger ved landevejen til Fåborg. I den nordlige del af ejerlavet ligger der en gård.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 328 ha

Antal marker: 5 heraf i årlig brug: 2

b. **Dyrket areal år 1682:** 267 tdr.l.d. **Vangebrug:** 2/1

Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):

1. bon: 84 1. + 2. bon: 93 eng: 20 skov: 3 græs: 3

Bemærkninger: Besætning 1682: 14 køer, 6 okser, 6 stude.

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: G. Sydfyn. Moræneflade med tunneldal.

Jordbund: Moræneler med mindre forekomster af ferskvandstørv, -dynd og smeltevands-sand mod sydvest.

Naturlig afgrænsning: Rødkilde er ikke naturligt afgrænset ind mod Ulbølle.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ulbølle
-----------------	----------------------------	-----------------------------	-------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen udgør ikke længere et samlet anlæg med avlsgården. Der er kun én fløj tilbage, måske to.</p> <p>Avlsgården er flyttet en smule og udgør et selvstændigt 4-fløjet anlæg.</p> <p>Husene, møllen og gården ligger stadig i ejerlavet.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret meget, idet der kun er bygget enkelte nye huse.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdet er indskrænket en del</p> <p>En del uregelmæssige skel er bevaret</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: Vådområdet nord for hovedbygningen er bevaret.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Ifølge Trap skulle der ligge et voldsted nordvest for den nuværende hovedbygning, men det fremgår ikke af kortene.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X		<p>1854 hovedbygning med fløj opført. Restaureret 1955-56.</p> <p>Avlsgård opført 1957 efter brand.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Avlsbygningen er ikke ændret meget mellem 1800 og 1888, mens hovedbygningen er blevet nedrevet og nyopført i denne periode.</p>				

Fyns Amt	Herred:	Kommune:	Sogn:
	Sallinge	Egebjerg	Ulbølle

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770	18 56	18 70	1903	1956	
Tønder hartkorn			36	61	60	57	57	58	45	
Bemærkninger:										

Fæstegodset

			1662	1688	17 70	18 56 ¹⁾	18	1903		
Tønder hartkorn			158	358	291	47		4		
Bemærkninger: 1) incl. Ringgården, men excl. Margrethesminde.										

			1662	1688	17 76	18 56 ¹⁾	18 70	1903		
Antal gårde			26	52	31	5	1	2		
Heraf i hovedgd. sognet			23	26	31	5	1	2		
Antal huse				32	0 ^{*)}	71	13	21		
Heraf i hovedgd. sognet				17	0	64	13	21		
Fæsteeenheder ialt				84	31	76	14	23		
Bemærkninger	*) husene mangler i jordebogen									

Godsfordelingen

	1662	17 76	18 56				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	5	2	3				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	2	1	1				
Antal egaliserede samlinger af gårde	1	1	1				

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 32	
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred:	Kommune:	Sogn:
	Sallinge	Egebjerg	Ulbølle

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Rødkilde er anlagt som enestegård ved engarealerne i Ulbølles ejerlavs periferi. Den nævnes allerede som hovedgård i 1314. Endnu i 1664 var Rødkilde en beskeden gård på 36 tdr.htk., men frem til 1682 udvidedes den voldsomt på Ulbølles bekostning og nåede herved et hartkorn på 61 tdr. (1688). Godset blev dog splittet af gæld, og i 1706 var taksten nede på 42 tdr.htk. I 1721 nedlagdes imidlertid 3 gårde i Ulbølle Oure med i alt 18 tdr.htk., hvorved Rødkilde atter nåede op på 60 tdr.htk., og o.1800 beskrives Rødkilde som en af de største avlsgårde på Fyn. I 1672 var der skov til 100 svins olden. I 1682 var det dyrkede areal på 267 tdr. ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var overordentlig god, og der var god eng, men hun lidt skov og overdrev til gården, der klart har karakter af korngård. Besætningen var i 1682 på kun 14 køer, 6 okser, 6 stude. I 1700-tallet oprettedes et stort hollænderi med efterhånden 270 køer. Enemærket indhegnedes med stengærder i 1700-tallet. Rødkilde tilhørte Kai Lykke og blev konfiskeret af kronen, der i 1663 overlod gården til Niels Banner, der foretog en hurtig genopbygning. I 1667 var bøndergodset på 59 gårde, hvoraf de 30 gårde i hovedgårds-sognet. 20 år efter blev godset igen splittet, og i 1736 var bøndergodset på 204 tdr.htk. 1765 tilkøbtes fra kronen yderligere 52 tdr. htk. I 1776 bestod godset af 31 gårde, alle i Ulbølle sogn. Gårdene var egaliserede. I 1665 opnåedes patronatsret til Ulbølle kirke, men den blev afstået igen i 1667. Ved udskiftningen udflyttedes samtlige gårde fra Ulbølle. De udflyttede gårde blev opbygget i en særegen syvtalsform.

b. Efter cirka 1800:

Rødkilde hovedgårdsejerlav var o.1800 på 328 ha. I begyndelsen af 1800-tallet oprettede den daværende ejer de to afbyggergårde Margrethesminde og Ringsgård. O. 1900 blev de 3 gårdes areal opgjort til 528 ha, hvoraf 197 ha var skov, 17 ha var eng og mose og 295 ha var ager. Ringsgård og Margrethesminde blev solgt fra i første halvdel af 1900-tallet. I 1936 solgtes 79 ha skov i Hundstrup, og i 1955 købte Statens Jordlovsudvalg 50 ha til udstykning. Arealformindskelsen stoppede herefter. I 1986 blev arealet opgjort til 241 ha incl. Lindevads mølle, der blev købt og lagt til i 1959.

Værdiansættelsen af ager/eng-arealet (hovedgårdstaksten) holdt sig på o.57 tdr.htk. i hele 1800-tallet. Efter de omtalte jordsalg i 1900-tallet faldt den en del. I 1957 blev den opgjort til 45 tdr.htk. Foruden selve hovedgården drev ejeren som omtalt Margrethesminde og Ringsgård, der o. 1900 var på 37 tdr.htk. Begtrup berettede o.1800 om, at der fandtes et hollænderi på 200 køer. Han roste den veldrevne gård, hvor der også var oprettet en pudder- og stivelsesfabrik. Affaldet fra stivelsesfabrikationen blev brugt til grisefoder. Der var også indrettet et skibsbyggeri ved Rødkilde, og godsejeren havde eget udskibningssted ved kysten.

O.1800 var der 5 marker, hvoraf de 2 blev besået årligt. O.1900 var jorden til Rødkilde delt op i 2 omdrifter på i alt 14 marker, hvoraf de 4 lå henholdsvis med græs eller var brak. Besætningen var da på 100 køer og 20 stk. ungvæg og kalve på Rødkilde. På Margrethesminde var der 40 køer og 20 stk. ungvæg og kalve. I dag er der kødkvæg på Rødkilde, og jorden dyrkes med korn, frø og roer.

Hovedparten af fæstegodset blev solgt fra i perioden 1790-1829. Rødkilde beholdt dog en del huse, hvoraf de fleste lå i Ulbølle sogn.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Egebjerg	Sogn: Ulbølle
-----------------	----------------------------	-----------------------------	-------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

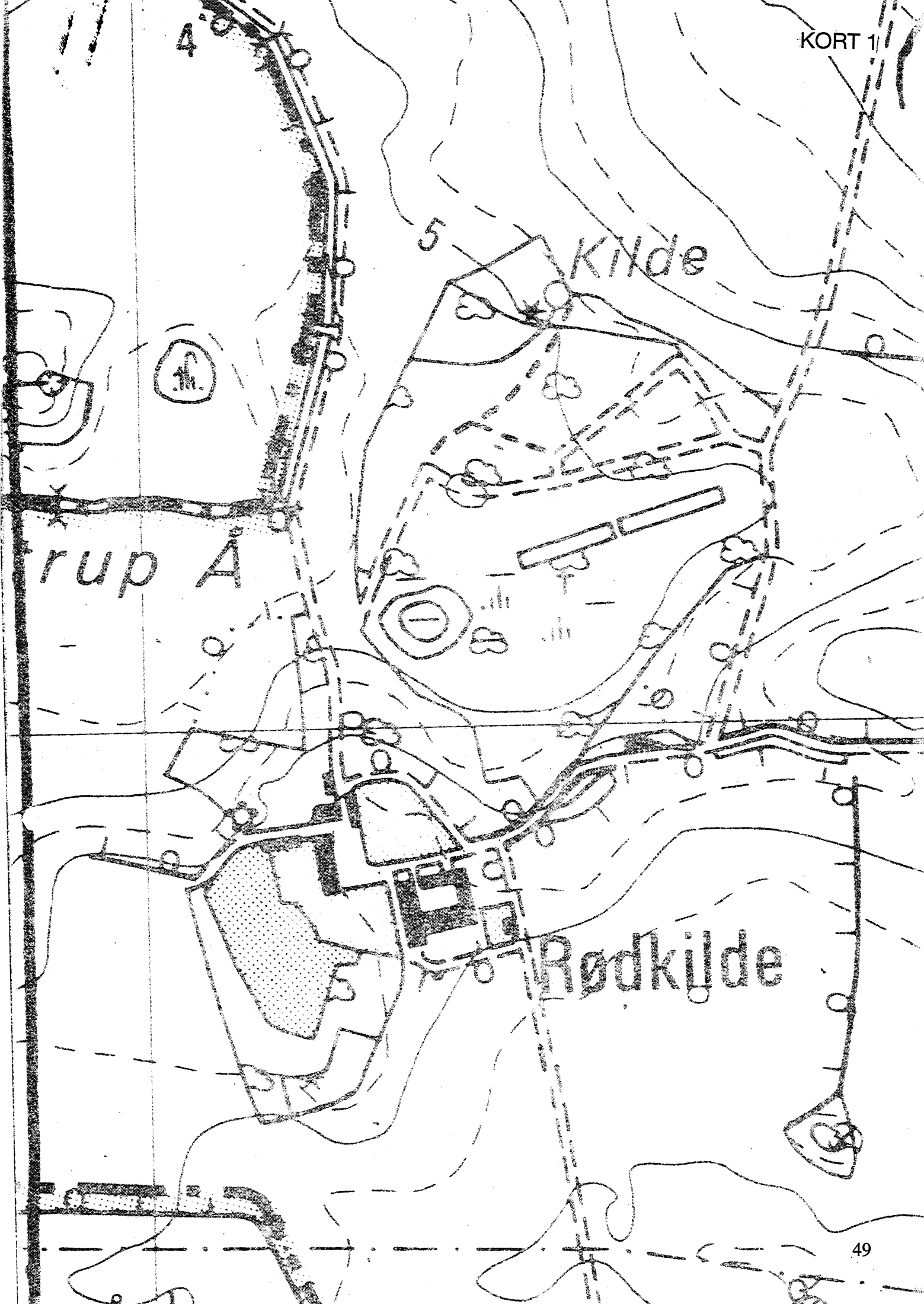
Typologisk vurdering: stor interesse

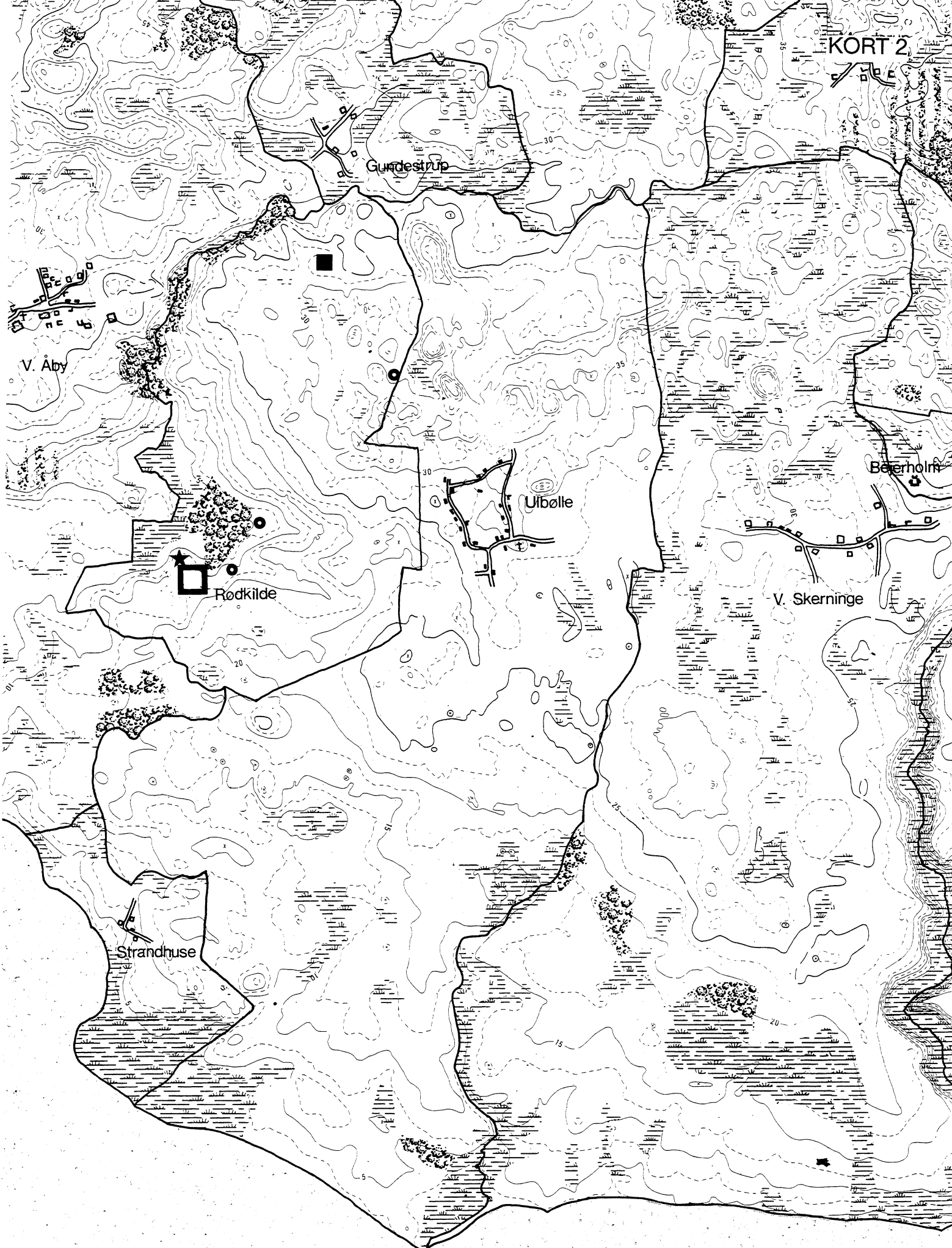
1. Rødkilde er anlagt som enestegård ved engarealerne i Ulbølle ejerlavs periferi. Den nævnes som hovedgård i 1314. Rødkilde udvidedes på bekostning af Ulbølle mellem 1664 og 1682. Efter en splittelsesperiode nåede Rødkilde i 1721 igen et niveau på 60 tdr.htk. og rangerede blandt Fyns største avlsgårde. Rødkilde er randplaceret i sit ejerlav og har å orientering. Ved gården oprettedes en vandmølle. Rødkilde er udpræget en korngård.
2. Godstilliggendet nåede i 1600-tallet 50-60 gårde, men stabiliserede sig i 1700-tallet o. 30 gårde, ypperligt arronderet og egaliseret. I 1700-tallet opnåede Rødkilde et ry som mønstergods med mange produktive forbedringer og en radikalt gennemført udskiftning.
3. Fæstegodset afvikledes allerede o.1800, og to afbyggergårde oprettedes. I hovedsagen er Rødkildes ejerlav dog endnu intakt bevaret.
4. De nuværende bygninger stammer fra 1800- og 1900-tallet.

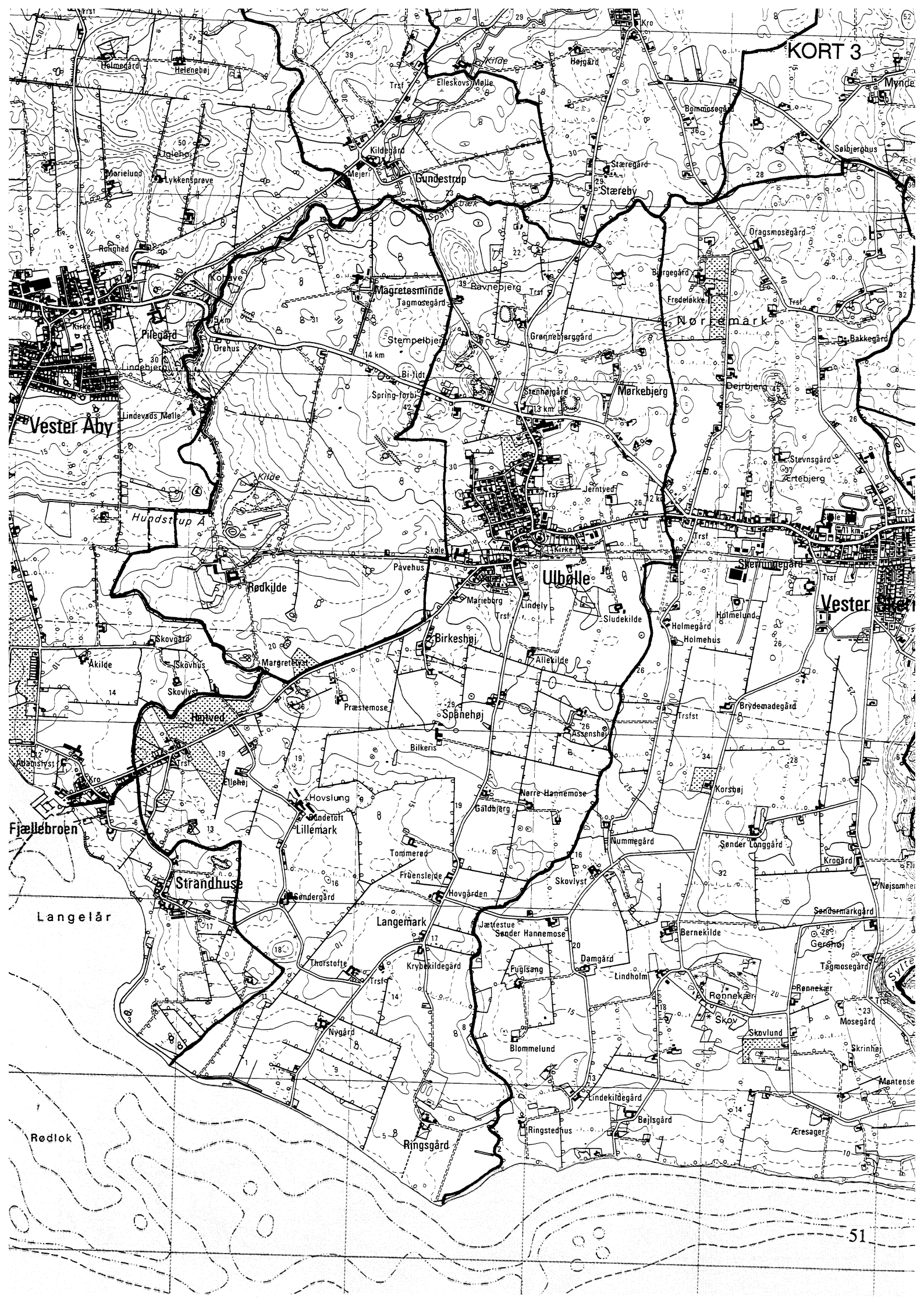
Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med en særdeles lang udviklingshistorie med mange karakteristika.

Relikt-vurdering: interesse

1. Hovedbygningen er nyopført i 1854. Avlsgården nybygget efter brand i 1957. Møllen ligger der stadigvæk. Haveområdet er indskrænket.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Der er bevaret en del uregelmæssige skel og et vådområde.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: -

Skjoldemose

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Navn: Skjoldemose	Tidligere navn:
--------------------------	------------------------

Bemærkninger: Skjoldemose nævnes første gang i 1475 i formen Skyoldemosæ. Forledet skjold kommer af gl. dansk skiold, der betyder forhøjning, skorpe eller grønsvær.

Anlægstidspunkt: 1400-tallet	Anlægsform: enestegård
-------------------------------------	-------------------------------

Bemærkninger: Skjoldemose er opstået ved rydning af skov i Stenstrup ejerlavs sydlige del.

Ejere:	Slægten Hardenberg	
1585	Christen Friis	Fælles ejer med nabogårdene
1617	Axel Rosenkrantz	Egeskov og Løjtved
1645	Otte Krag	1688-1755
1785	B. G. Obelitz	
1797	C. F. Berg	
1854	C. H. D. Schaffalitzky de Muckadell	
1905	J. C. Ulrich	
1995	C.N.B. Ulrich	

Historiske tildragelser: Christen Friis til Borreby på Sjælland ejede Skjoldemose fra 1585. Han var kongens kansler under Christian IV. En datter af Chr. Fr. Berg, der ejede Skjoldemose fra 1797, giftede sig i 1827 med digteren Poul Martin Møller.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

<p>a. Hoved- og avlsbygninger: Hoved- og avlsbygningerne udgør et samlet anlæg omgivet af voldgrave. Hovedbygningen er et trefløjet anlæg åbent mod syd. Avlsgården består af 3 fløje, hvortil kommer en mindre bygning mod vest.</p>
<p>b. Placering i ejerlavet:</p> <p>Ejerlavets ressourcer: Blandingsøkonomi med eng, ager og skov.</p> <p>Placering: Centralplaceret. Orientering: Engorientering.</p>
<p>c. Øvrige bygninger i ejerlavet: Tæt ved hovedgården ligger der tre mindre bygninger. Ved ejerlavsranden ligger der to huse. Øst for hovedgården ligger der en vindmølle.</p>

Driftsøkonomi

<p>a. Areal år 1800: 316 ha</p> <p>Antal marker: 8 heraf i årlig brug: 4</p>
<p>b. Dyrket areal år 1682: 121 tdr.l.d. Vangebrug: 2/1</p> <p>Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):</p> <p>1. bon: 19 1. + 2. bon: 53 eng: 28 skov: 63 græs: 1</p> <p>Bemærkninger: Besætning 1682: 20 malkekøer, 14 okser, 22 ungnød.</p>

Jordbundsforhold og afgrænsning

<p>Landskabsform: K. Sydfyn. Moræneflade med israndsbakker.</p> <p>Jordbund: Moræneler med områder med ferskvandsler og morænegrus.</p> <p>Naturlig afgrænsning: Ejerlavet er ikke naturligt afgrænset.</p>
--

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har mistet to fløje og voldgravene.</p> <p>Avlsbygningen er stadig et trefløjet anlæg, men er blevet mere retlinet.</p> <p>Husene ved ejerlavsranden er bevaret og den sydligste af bygningerne ved hovedgården. Møllen er forsvundet.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret, idet der kun er bygget et enkelt hus og et større anlæg ved hovedgården.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdet er bevaret i næsten hele sin udstrækning.</p> <p>En del uregelmæssige skel er bevaret nord for hovedgården.</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: Skovarealerne og en del af vådområderne er bevaret.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Tæt ved hovedgården mod sydvest er der en mindre aftegning, som kunne ligne et lille voldsted.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>		X		Hovedbygning opført 1662. Restaureret 1868, 1916.
		X		Ladegården delvis fornyet 1881.
	X			
	X			
		X		
	X			
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Ændringerne ved selve hovedgårdsbygningen er hovedsageligt sket før 1888. Ændringerne ude i ejerlavet er hovedsageligt sket efter 1888. Møllen eksisterede i 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688 ¹⁾	1770 ¹⁾	1834	1870 ²⁾	1903	1956 ³⁾	
Tønder hørtkorn			29	22	32	34	35	35	55	
Bemærkninger: 1) excl. skovskyld på 12 tdr.htk. 3) må være incl. skovskyld 2) - - - 16 tdr.htk.										

Fæstegodset

			1662	1688 ¹⁾	1770	1834	18	1903		
Tønder hørtkorn			473	523	197	107		2		
Bemærkninger: 1) Incl. Egeskov-gård, gods.										

			1662	1688 ¹⁾	1778 ²⁾	1834	18	1903		
Antal gårde			54	102	133	16		1		
Heraf i hovedgd. sognet			21	17	23	0		1		
Antal huse				35	75	41		9		
Heraf i hovedgd. sognet				7	18	8		8		
Fæsteenheder ialt				137	208	57		10		
Bemærkninger	2) incl. fæstegodset til Løjtved og Flintholm.									

Godsfordelingen

	1662	1778	1834				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	15	26	9				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	7	14	2				
Antal egaliserede samlinger af gårde	1	5	2				

Høveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 27 gårde	
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spandage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred:	Kommune:	Sogn:
	Sunds	Egebjerg	Stenstrup

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Skjoldemose er opstået som enestegård ved skovrydning. I 1475 hørte gården under det store Løgismose gods, og endnu i 1501 synes den at have været en fæstegård. Senest 1538 var godsopbygningen dog i gang. I 1664 lå gårdene St. og Lille Uglebjerg i Skjoldemoses løkker. De blev senere nedlagt. I 1688 var gården på beskedne 22 tdr.htk., hvortil kom 12 tdr.skovskyld. Før 1768 lagdes yderligere 5 tdr.htk. under Skjoldemose. O.1780 blev hovedgårdens jorder udskiftet af alt fællesskab med bondejorden, og markerne blev indhegnet med stengærder. I 1682 var det dyrkede areal på 121 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var under middel, men der var rigelig eng og især skov til gården, der klart har karakter af skovgård. Besætningen var i 1682 på 20 malkekøer, 14 okser og 22 ungnød.

I 1662 udgjorde Skjoldemose en del af Otte Krags vidtstrakte besiddelser, der også omfattede Egeskov, Løjtved og Flintholm. Otte Krag byggede ny hovedbygning på Skjoldemose. Skjoldemoses gods var da ret omfattende med 54 gårde, hvoraf 21 i hovedgårdssognet. Nabolandsbyen Rødme var egaliseret. I den følgende tid var Skjoldemose til stadighed forenet med nabogodser, men Skjoldemoses eget fæstegods udgjorde sidst i 1700-tallet ca. 200 tdr.htk. De første 60 tdr.htk. afhændedes allerede i 1790'erne. Godset var kun nogenlunde arronderet.

Sidst i 1700-tallet foretoges store landforbedringsarbejder. 33 tdr.ld. blev ryddet for skov, og Brunemose på 41 tdr.ld. blev drænet.

Et voldsted i skoven "Mændenes Løkke" antages at stamme fra det gamle Skjoldemose.

b. Efter cirka 1800:

Skjoldemoses hovedgårdsejerlav var o.1800 på 316 ha. I løbet af 1800-tallet forøgedes både ager- og skovarealet, så det o.1900 opgøres til 442 ha, hvoraf 204 ha var ager og 223 ha skov. Arealet er siden kun blevet forøget en smule, så det i 1987 opgøres til 447 ha, hvoraf 209 ha var ager og 238 ha skov.

I 1770 var der 27 gårde med hoveripligt til Skjoldemose. Denne hoveripligt afløstes dog kort efter af en pengeydelse. Hovedparten af fæstegodset blev solgt fra mellem 1834 og 1903.

Hovedgårdstaksten holdt sig stabilt i perioden efter 1800. De udvidelser, der skete, foregik hovedsageligt på skovarealet. Jorden var o.1800 delt op i 8 marker, hvoraf de 4 blev besået årligt. Begtrup roser o.1800 driften af gården. Der er god skov med fornøden underskov og en omfattende gærding. Hovedgården havde fiskerettigheder i 10 store søer og havde 20 fiskedamme ved hovedgården. Besætningen var på 80 køer og 24 stk. ungvæg.

O.1900 var jorden delt op i 9 marker, hvoraf 5 blev besået, 1 lå brak og 3 lå med kløver og græs. Besætningen var da på 100 køer og 40 stk. ungvæg og kalve. Der produceredes årligt 90 fedesvin.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Egebjerg	Sogn: Stenstrup
-----------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------

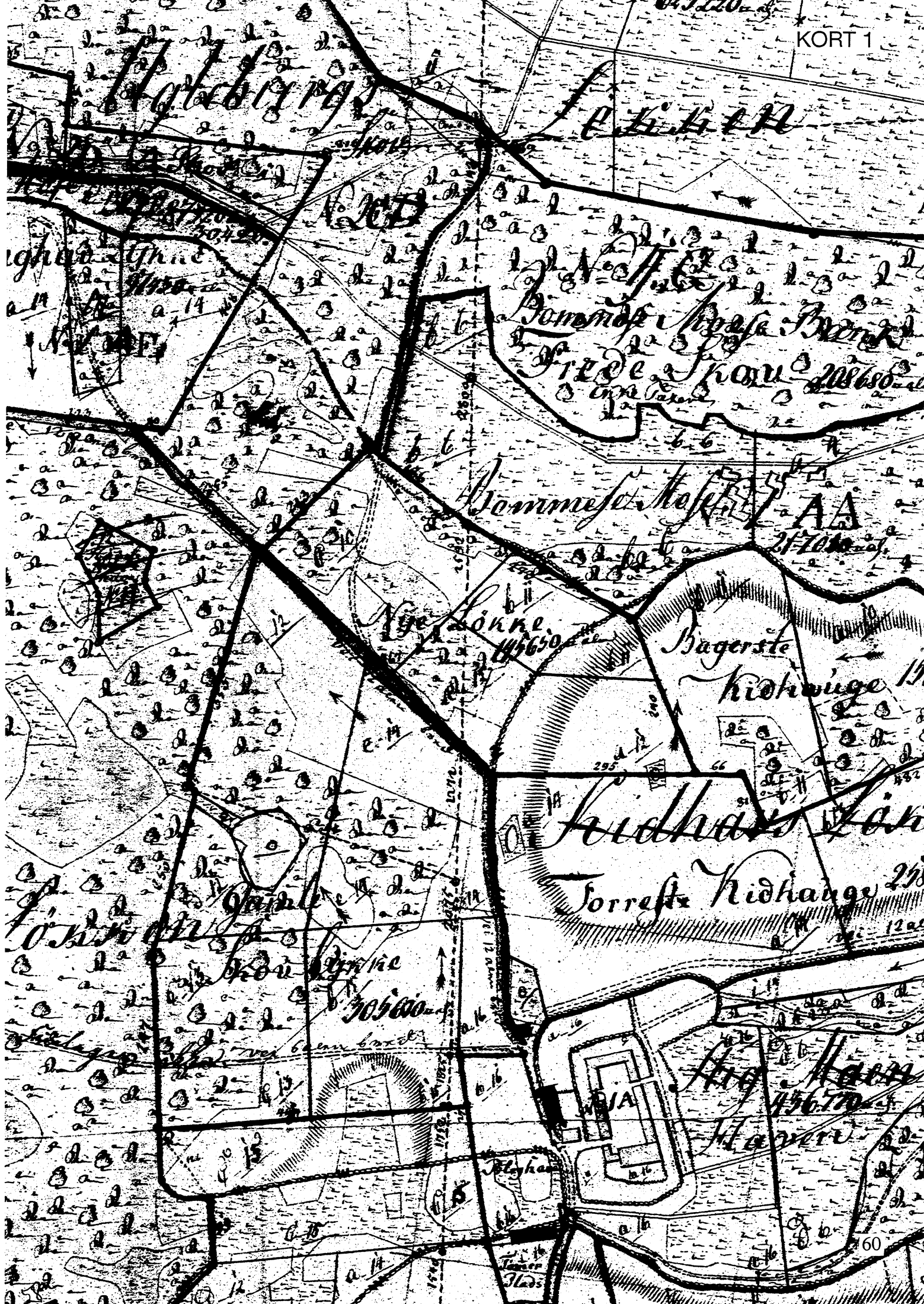
Sammenfattende vurdering:Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse: **Typologisk vurdering:** interesse

1. Skjoldemose er anlagt som enestegård ved skovrydning, formentlig i 1400-tallet. Med sikkerhed har der været hovedgård fra begyndelsen af 1500-tallet. Gården er muligvis flyttet fra et voldsted, der ligger i nærheden. I 1600-tallet og igen i 1700-tallet blev den udvidet med enkelte enestegårdes tilliggende. Skjoldemose er centralplaceret og har engorientering. Af karakter er Skjoldemose en udpræget skovgård.
2. Godstilliggendet var på 54 gårde i 1662, men sank til et niveau på 30-40 gårde. Godset var hverken velarronderet eller velegaliseret, og Skjoldemose opnåede ingen særlige rettigheder.
3. Afvikling af fæstegods og hoveri indledtes allerede i 1790'erne, men endnu i 1834 var der et anseligt fæstegods tilbage. Hovedgårdsarealet udvidedes igennem 1800-tallet.
4. Den nuværende hovedbygning er fra 1662, avlsgården fra 1881.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med enkelte udviklingsmæssige karakteristika.

Relikt-vurdering: stor interesse

1. Hovedbygning fra 1662 er bevaret, men uden sidefløje, og voldgravene er opfyldt. Ladegården er nybygget 1881. Haveområdet er bevaret.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. En del uregelmæssige skel, stengårder, er bevaret. Skovarealerne og en del af vådområderne er bevaret.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: tomterne af Store og Lille Uglebjerg.

Hofsteden

Titel & H

Bommer & Kasse
Frede Kasse

Bommer Kasse AA

Age Lonne

Bagerste Kichunge

Richard Kich

Torrest Kichunge

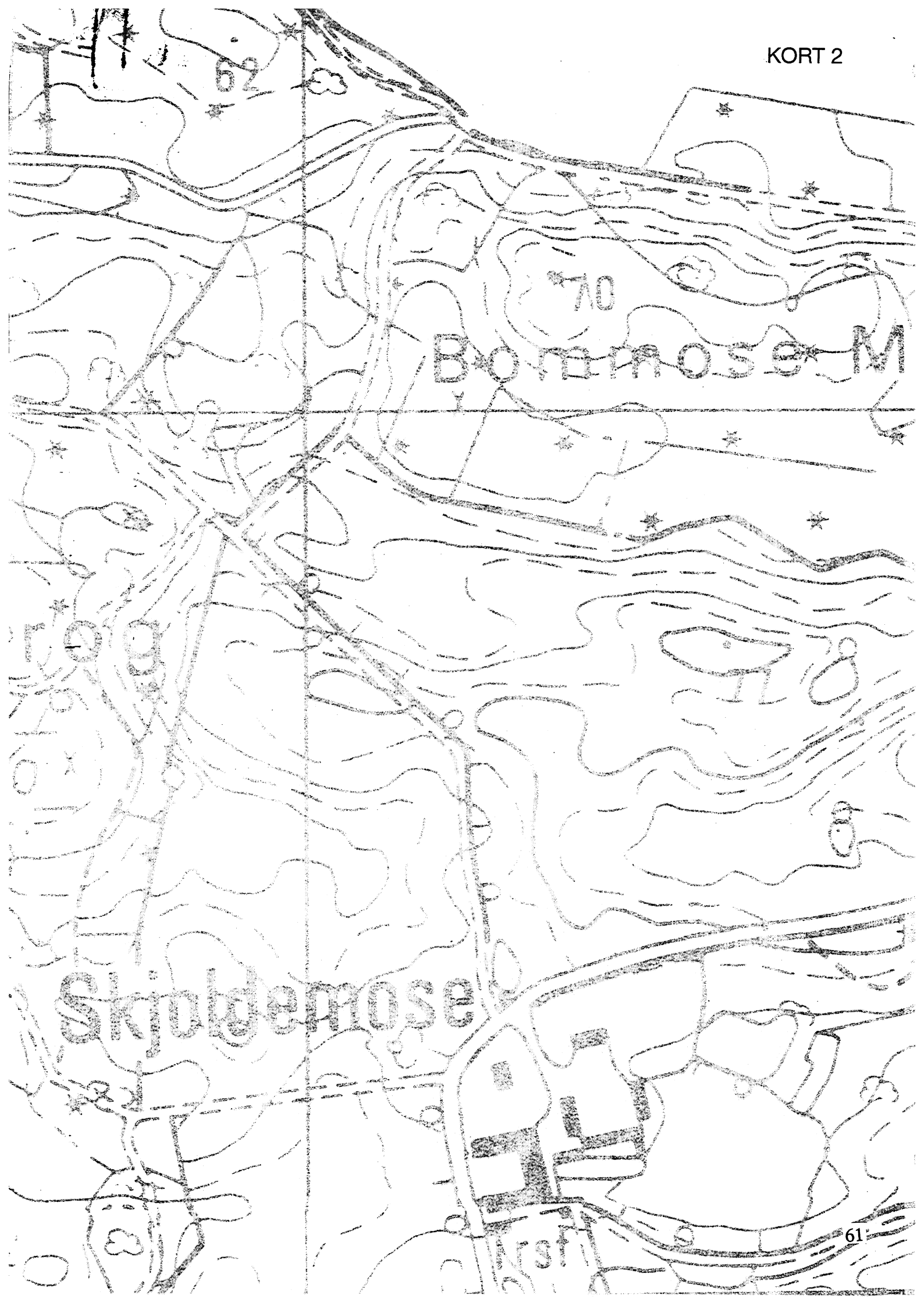
Haven

Flyham

Tanen
Hads

60

Bomrose M

Skjoldemose

70

Løjtved

KORT 3

Langeskov Hgd

Hundstrup

Rødme

Joldemose

Mynderup

Stågerup

Skovsgård

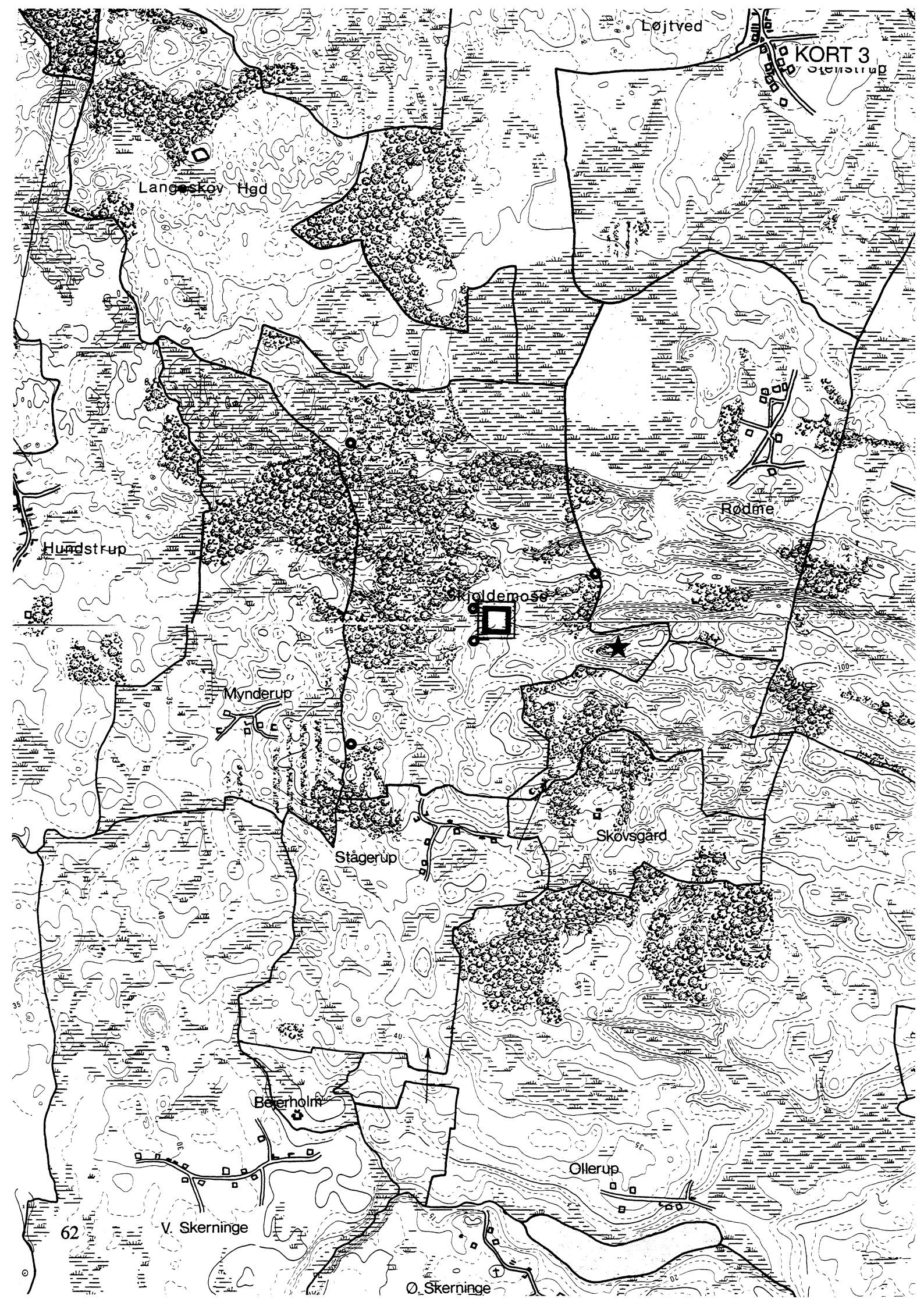
Bæverholm

Ollerup

62

V. Skerninge

Ø. Skerninge

STENSTRUP

Kroghenlund

Langeskov

Hundstrup

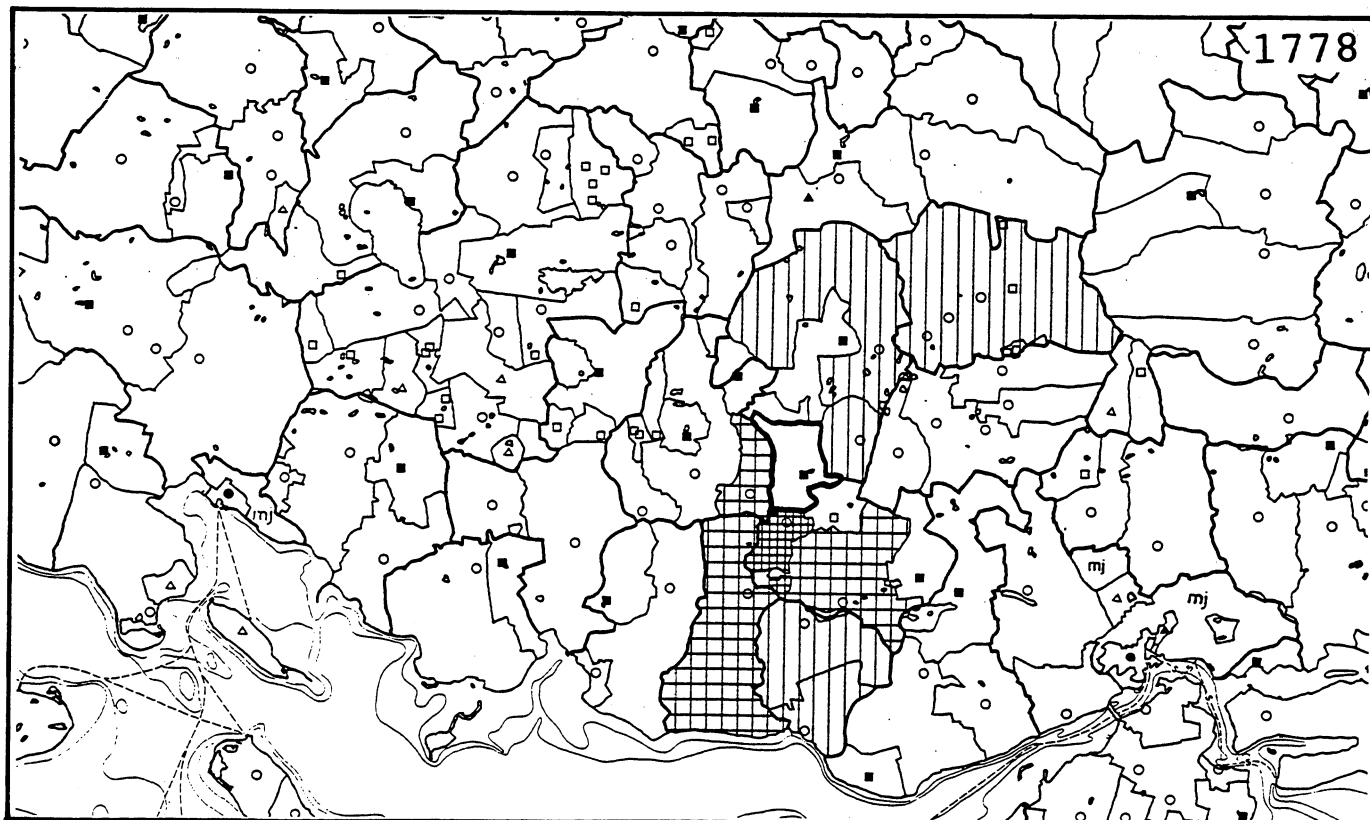
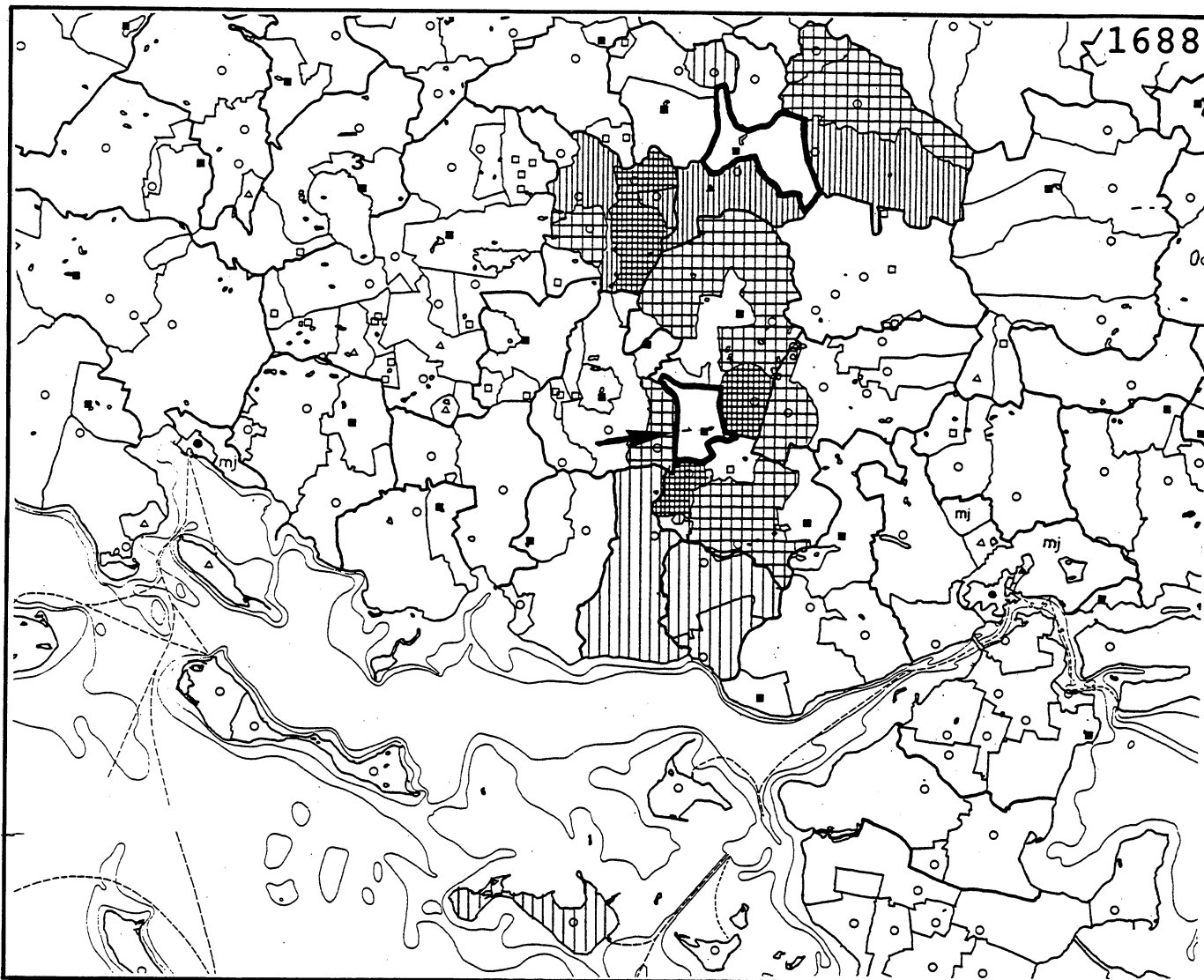
Skjoldemose

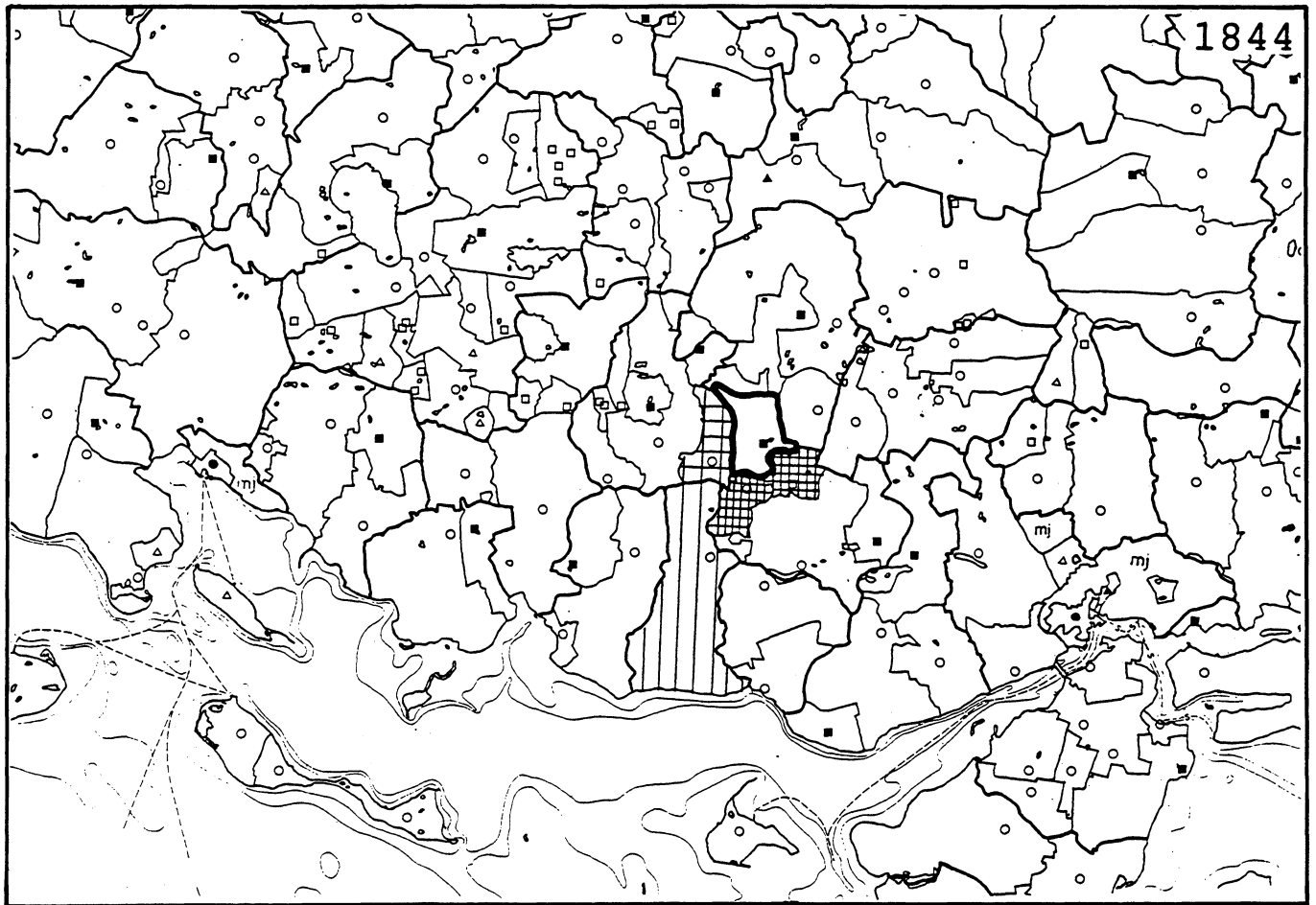
Stagerup

Vester Skerninge

Ollerup Sø

63

KULTURHISTORIE

1. Landsbyregistrering i Fyns Amt, foreløbig orientering, 1983
Landsbyregistrering i Fyns Amt, Historiske forhold, 1983
 - 1.01 Assens Kommune
 - 1.02 Bogense Kommune
 - 1.03 Broby Kommune
 - 1.04 Egebjerg Kommune
 - 1.05 Ejby Kommune
 - 1.06 Faaborg Kommune
 - 1.07 Glamsbjerg Kommune
 - 1.08 Gudme Kommune
 - 1.09 Haarby Kommune
 - 1.10 Kerteminde Kommune
 - 1.11 Langeskov Kommune
 - 1.12 Marstal Kommune
 - 1.13 Middelfart Kommune
 - 1.14 Munkebo Kommune
 - 1.15 Nyborg Kommune
 - 1.16 Nr. Åby Kommune
 - 1.17 Odense Kommune bind 1 og 2
 - 1.18 Otterup Kommune
 - 1.19 Ringe Kommune
 - 1.20 Rudkøbing Kommune
 - 1.21 Ryslinge Kommune
 - 1.22 Svendborg Kommune
 - 1.23 Sydlangeland Kommune
 - 1.24 Søndersø Kommune bind 1 og 2
 - 1.25 Tommerup Kommune
 - 1.26 Tranekær Kommune
 - 1.27 Ullerslev Kommune
 - 1.28 Vissenbjerg Kommune
 - 1.29 Ærøskøbing Kommune
 - 1.30 Ørbæk Kommune
 - 1.31 Årslev Kommune
 - 1.32 Aarup Kommune
2. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan, Supplerende oplæg vedrørende udpegning af bevaringsværdige landsbyer og sikring af kirkeomgivelser. juni 1984. Udgået.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplanlægning Kulturhistoriske forhold, 1984
4. Landskabsarkitektonisk registrering af hovedgårde, 1988
5. Vand- og vandkraftsudnyttelse på Fyn, 1989
6. Landsbyer med særlige bevaringsinteresser, 1992
7. Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt, Skemaer og kort.
 - 7.01 Kerteminde Kommune, 1994
 - 7.02 Faaborg Kommune, 1994
 - 7.03 Odense Kommune, 1995
 - 7.04 Assens Kommune, 1995
 - 7.05 Bogense Kommune, 1995
 - 7.06 Svendborg Kommune, 1995
 - 7.07 Tranekær Kommune, 1995
 - 7.08 Hårby Kommune, 1995
 - 7.09 Gudme Kommune, 1995
 - 7.10 Glamsbjerg Kommune, 1995

NATURFORVALTNING

Fredninger / beskyttet natur

1. Registrering af kirkeomgivelsesfredninger i Fyns Amt, 1980
2. Oversigt over fredede arealer og naturfredningslovens beskyttelses- og byggelinier i Fyns Amt 1981 Udgået.
3. Oversigt over vandløb omfattet af naturfredningslovens § 43 I Fyns Amt, 1983 Udgået.
4. Fredninger i Fyns Amt, 1989
 - 14.1 Nordlige fredningskreds
 - 14.2 Sydlige fredningskreds
 - 14.3 Vestlige fredningskreds

Planlægning

1. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan oplæg, juni 1983. Udgået.
2. Forslag vedrørende udbygning af det rekreative hovedstinet, 1984.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplan foreløbigt tryk, 1986. Udgået.
4. Fredningsplanlægning, Handlingsprogram, forslag 1987. Udgået.
5. Fredningsplanens Handlingsprogram, 1989
6. Fredningsplan, 1991.

Registrering / overvågning / pleje

1. Oversigt over biologiske interesseområder i Fyns Amt, 1981
2. Stævningskove på Langeland, 1988
3. Naturpleje 1987, 1988.
4. Naturpleje 1988, 1989.
5. Overvågning af fuglelokaliteter i Fyns Amt, 1989.
6. Overvågning af fugle i Fyns Amt 1988, 1990.
7. Naturpleje 1989, 1990.

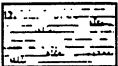

8. Overvågning af padder i Fyns Amt 1988, 1990.
9. Stævningskove på Fyn, 1990
10. Moser i Fyns Amt - Nyborg Kommune, 1991
11. Moser i Fyns Amt - Tommerup Kommune, 1991
12. Moser i Fyns Amt - Odense Kommune, 1992
13. Moser i Fyns Amt - Faaborg Kommune, 1992
14. Strandenge i Fyns Amt, 1993
15. Insekter i Naturplejen, 1995
16. Slåning af Vejkanter, 1995
17. Moser i Fyns Amt - Marstal og Ærøskøbing kommuner, 1995

Henvendelse vedrørende publikationer kan ske til:

Fyns Amt, Natur- og vandmiljøafdelingen,
Ørbækvej 100 5220 Odense SØ, tlf. 66 15 94 00

Signaturforklaring

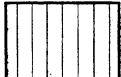
Kort 3

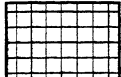
	Agerland		Voldsted
	Eng/mose		Gård
	Skov		Mølle
	Bakkeoverdrev		Teglværk
	Hovedgård med voldgrav		Smedie
	Hovedgård		Hus
			Kalkovn

Kort 5

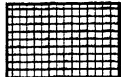
Ejerlavskort med påtrykte ejersignaturer

 Hovedgårdstakst

 0-25%

 25-50%

 50-75%

 75-100%